

KAKO SUKOB INTERESA IZGLEDA U PRAKSI?

OSVRTI I ANALIZE NOVINARA ISTRAŽIVAČA

PARTNERSTVO ZA DRUŠTVENI RAZVOJ, prosinac 2008.
FOTOGRAFIJE: Robert Fajt

DONATOR PROJEKTA:

Finsko veleposlanstvo u Zagrebu

INSTITUCIONALNA POTPORA UDRUZI:

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Institut Otvoreno društvo, Budimpešta

1

GRAD ČAKOVEC I ANGAŽMAN LJUDI U I OKO NJEGA

NEPOTIZAM ILI LEGITIMNOST UPITNE MORALNOSTI?

Čakovec je mali grad u kojem se mnogi ljudi međusobno poznaju, a ako tome i nije tako, onda se o svakome "zna ponešto" ili se pak lako i brzo sazna. Javni život Čakovca uvelike je vezan uz gradsku vlast, njezinu upravu i ljude koji je čine. U prvom je planu dakako gradonačelnik, već u drugom mandatu Branko Šalamon, član Socijaldemokratske partije (SDP).

Njegovi poznavatelji iz poslovnog i stranačkog života kažu da Branko Šalamon nema "karakternih problema" i da je generalno pozitivna osoba, no da je u gradonačelničkom mandatu dosta toga učinio za vlastitu korist. Već niz godina spotiče mu se činjenica da je sinu Siniši omogućio unajmljivanje atraktivnog prostora društvene namjene - Kluba mladih u srcu grada - rekreacijskog izletišta s restoranom Totomore u Totovcu, da je od nezaposlenosti spasio svog šogora Andreja Gregorca. Riječju, predbacuje mu se nepotizam i nemoralni potezi s legitimnim uporištem.

Upravo je potonje predmetom dvojbi koje su obilježile Šalamonovo društveno djelovanje kao gradonačelnika, ali i predsjednika Gradskog vijeća, dužnost koju je obavljao do 2001. godine, kada je postao gradonačelnikom Čakovca.

Na koji je način Siniša Šalamon ušao kao najmoprimac u posao s izletištem Totomore i Klubom mladih, pitala sam Branka Šalamona i dobila obrazloženje koje se na prvi pogled čini kao slučajni stjecaj okolnosti u kojem se mladog poduzetnika, upravo sina gradonačelnika, stavlja u kontekst koji "nema veze s pravom istinom". - Totomore nema veze s Gradom jer se radi o prostoru u vlasništvu privatne osobe.

1

Ne znam pod kojim je uvjetima natječaj proveden. Osim toga, sin je bio kompanjon Radovana Flajšera, kojem je prostor iznajmljen, što znači da je Siniša taj koji je unajmljivao prostor.

Na pitanje je li Grad kao institucija eksploatirao prostor Totomora za javna okupljanja, gradonačelnik odgovara potvrdno.

- Da. I službeno i privatno, kada sam uredno podmirio račun. Radovan i Siniša tamo više ne rade jer im se posao nije isplatio, no kad govorimo o korištenju restorana kao mjesta javnih okupljanja i dovođenja gostiju Grada Čakovca, moram podsjetiti da goste vodimo i u mnoge druge restorane - kaže Šalamon.

Osim poslovno i privatno, Branko Šalamon je kao gradonačelnik i član SDP-a imao utjecaj na to da se stranački skupovi održavaju upravo na Totomoru.

O KLUBU I OSIGURANJU

Klub mladih prostor je društvene namjene, smješten u podrumskom dijelu središnje gradske kulturne ustanove - Centra za kulturu - kojem je osnivač i vlasnik također Grad Čakovec. Tradicionalno okupljalište mladih je prije četiri godine, kao zakupac, vodio Siniša Šalamon. Točnije, vodio ga je njegov kompanjon Radovan Flajšer. Način na koji je taj zakup realiziran jednako je zanimljiv. Rasprava gradske vlasti o tome vođena je u smjeru koji je odgovarao gradonačelnikovu sinu.

- Grad Čakovec je bio zainteresiran da se Klub mladih povjeri na vođenje nekoj gradskoj firmi i javio nam se Stanorad. Onda se unutar gradske vlasti povela rasprava o tome zašto bi to radio Stanorad, nek' se posao prepusti tržištu. Na natječaj se javio sin i njegov kolega Radovan Flajšer, imali su najbolje uvjete i njima je povjeren najam - kaže gradonačelnik Branko Šalamon, čiji je sin Siniša u to vrijeme radio upravo u Stanoradu.

Na novinarsko pitanje o toj činjenici, Branko Šalamon je kratak:

- Moj sin Siniša je tamo bio zaposlen u to vrijeme pa je i o tome bilo puno priče, no on je tamo radio samo šest mjeseci.

Iako to ne umanjuje činjenicu na koju se odnosi pitanje, potvrda sumnje u nepotizam bilo je ugovaranje zakupa s Flajšerom i Šalamonovim sinom. Nakon samo godinu i pol rada, kompanjoni su odustali i od tog posla. Očigledno u ugostiteljstvu nisu pronašli formulu uspjeha.

1

- Oni su u Klub mladih uložili velika sredstva da ga obnove i te dugove još uvijek plaćaju. Čak je i moja kuća založena za taj kredit - kaže gradonačelnik. Siniša Šalamon zaposlen je u jednom osiguravajućem društvu. Na pitanje ima li Grad Čakovec ugovornih odnosa s tom kućom, Branko Šalamon odgovara:
  - Da, Grad osigurava nešto i kod njega.

SPAS U STANORADU

Andrej Gregorec imenovan je direktorom gradskog poduzeća Stanorad 1998. godine. U to je vrijeme Branko Šalamon bio predsjednik Gradskog vijeća Čakovca i činjenica da su u obiteljskoj vezi posredstvom svojih supruga koje su sestre nije ih ometala u tome da "zajedno prođu" kroz natječaj - prvi kao kandidat, a drugi kao osoba koja predsjeda najvišim tijelom gradske vlasti.

Stanorad je poduzeće koje upravlja višestambenim objektima i zapravo je nasljednik bivšeg SIZ-a za stambenu djelatnost. Na pitanje Branku Šalamonu o imenovanju vlastitog šogora direktorom gradskog poduzeća, gradonačelnik odgovara:

- Grad je morao preuzeti nadzor nad objektima kojima je upravljao ondašnji SIZ i na više smo mjesta, pa i zaposlenicima, nudili da se organizacija tog posla preuzme u gospodarskoj maniri. Nitko to nije želio učiniti. Na tržištu nismo pronašli bolju soluciju od osnivanja Stanorada i raspisali smo natječaj za direktora. Gregorec nije imao protukandidata. Uostalom, on je imao zaposlenje, a u poduzeću u kojem je radio nisu željeli da ode. Javio se bez moje sugestije jer je imao posao.

Iz perspektive direktora Stanorada Andreja Gregorca, priča zvuči malo drugačije.

- Meni Branko Šalamon nije sugerirao da se javim na natječaj. Naprotiv, rekao je da Stanorad nema novca, da loše stoji i neka se ne javljam. Odlazio sam iz jedne privatne firme i praktično sam bio bez posla, a ta opcija u Stanoradu se otvarala i javio sam se na natječaj za direktora jer je to bila jedina trenutačna mogućnost da se zaposlim. Kao inženjer građevine bio sam jedini kandidat s adekvatnom stručnom spremom - kaže Gregorec, direktor već u trećem mandatu koji ističe 2010. godine. Grad Čakovec ustupa poslove u graditeljstvu i nadzora u graditeljstvu upravo Stanoradu, čiji je osnivač. Samopodrazumijevajući podatak ne bi možda toliko bio upadljiv kad se ne bi radilo o instituciji i poduzeću koje vode šogori. Gradonačelnik Branko Šalamon o tome ima jednoznačan stav.

1

- Stanorad je morao registrirati dodatne poslove kako bi se poduzeće uopće moglo financirati i egzistirati na tržištu. Registrirali su ugostiteljsku djelatnost (iz vremena natječaja za zakup Kluba mladih, op. a.), završne radove i nadzor u graditeljstvu. Da, Grad je na tržište plasirao nadzor kroz Stanorad jer je u nekim situacijama imao bolje ponude - kaže Branko Šalamon.

Direktor Gregorec se u tom kontekstu osvrće na zakonsku podlogu prema kojoj poslove do 70 tisuća kuna vrijednosti s Gradom mogu ugovoriti i bez javnog natječaja.

- Radimo ono što nije preskupo, točnije što se kreće do 70 tisuća kuna, i to izravnom pogodbom. Naravno, javljamo se i na gradske natječaje. Ponekad dobijemo posao, ponekad ne. Kad se na Gradskom vijeću raspravlja o poslovnim i financijskim izvješćima Stanorada, uvijek se lome koplja baš zato što mi je gradonačelnik šogor. Stalno smo pod svim mogućim povećalima, a mislim da to nije potrebno jer radimo s malim novcem - kaže Gregorec, čija supruga vodi poduzeće registrirano za cijeli niz djelatnosti, pa i građevinsku.

Na pitanje jesu li u jazu između privatnog i javnog posla odoljeli izazovu, Gregorec odgovara:

- Ne, to u ovom poslu ne koristimo. Uostalom, to bi se odmah i vidjelo. Ako me pitate o nepotizmu, moram reći da je meni puno teže raditi nego nekome kome gradonačelnik nije u srodstvu. Kroz posao kontaktiram s mnogim ljudima i čak mi se čini da neki drugi ljudi imaju više prednosti u angažmanima gradskih struktura nego ja, odnosno Stanorad. Mi nismo toliko zanimljivi jer se kod nas ne okreće velik novac.

NEPOTIZAM, PROTEŽIRANJE ILI NEŠTO TREĆE?

Čakovečki gradonačelnik Branko Šalamon spremno odgovara svima koji ga prozivaju za nepotizam i zaštitu vlastitih interesa po osnovi funkcije prvog čovjeka jednoga grada. Dojam je da nastoji relativizirati situaciju i okrenuti je u korist onih koji odlučuju.

- Neka se oni koji me prozivaju pokušaju staviti u poziciju onoga tko vodi lokalnu sredinu i mora odlučivati. Pritisak je velik. Ne na način da nešto "moram učiniti", nego da sam prisiljen stalno kontrolirati imam li negdje osobnih interesa. I u

1

situacijama u kojima nisam u sukobu interesa ljudi nameću obavezu da se nešto treba kontrolirati. Pitam: koga biste zaposlili kad biste pred sobom imali dvije osobe istih kvaliteta i od kojih jednu poznajete, a drugu ne? U SDP-u to radimo tako da ne uzimamo svoje ljude. Među zaposlenicima Gradske uprave najmanje je onih koji su deklarirani članovi SDP-a.

ASOCIJACIJE NA PREZIME

U Uredu Grada Čakovca, 1. rujna o. g. počeo je vježbenički staž Vedrana Biševca, inače apsolutista Fakulteta prometnih znanosti u Zagrebu. Vijest o angažmanu još jednog vježbenika unutar gradske strukture, ovaj put u Upravnom odjelu za komunalno gospodarstvo, ne bi pobudila osobit interes da se ne radi o sinu predsjednika Gradskog vijeća Veselina Biševca. Je li zadovoljenje uvjeta iz natječaja za prijam vježbenika u radni odnos imalo veze s obiteljskim imenom, pitali smo glavu obitelji. Pridružili smo tome i konstataciju da je natječaj objavljen na oglasnoj ploči Zavoda za zapošljavanje, čime je znatno smanjen krug mogućih kandidata i svojevrsan nadzor javnosti.

- Vedran je bio jedini kandidat koji se javio na natječaj, a njegovo javljanje uvjetovano je razgovorom u obitelji. Kad smo dan prije zaključenja natječaja uvidjeli da se nitko od kandidata nije javio, zajedno smo donijeli odluku da se sin javi. Uobičajeno je da se natječaji za vježbenike objavljuju samo u Zavodu za zapošljavanje, bez namjere da se suze potencijali mogućih prijavi. Takva je praksa Grada Čakovca bila propisana Poslovníkom i prije nego sam došao na čelo Gradskog vijeća - kaže Veselin Biševac.

Regionalni mediji konstatirali su kako se radi o klasičnom obliku nepotizma, a sumnja se proširila i na kompetencije mladog apsolutista.

- Netočne su teze da moj sin nije kvalificiran. Za to radno mjesto tražila se srednja stručna sprema i on je posjeduje. Da se na natječaj javilo više kandidata s istim uvjetima, s čime sam računao jer su se na Zavod za zapošljavanje u to vrijeme prijavljivali mladi koji su maturirali, a da je između njih za vježbenika izabran upravo moj sin, onda bi se moglo postavljati pitanje nepotizma. U ovom slučaju ovo nema uporišta. Treba li negdje pisati da se moj sin ne smije nigdje zaposliti da bi netko bio zadovoljan? - zaključuje Biševac.

1

Nema dvojbe da se svačija djeca, pa i predsjednika Gradskog vijeća, nakon školovanja negdje moraju zaposliti. No, jesu li upravo gradske strukture jedina prava adresa svakako je pitanje koje se nameće u raspravi o etičnosti postupaka onih koji odlučuju. Uhljebiti se u gradskim, županijskim i državnim institucijama i ustanovama gotovo je san prosječnog Hrvata jer praktično jedini jamči posao cijelog radnog vijeka, do mirovine, uz uvjet izostanka ozbiljnijih karakternih i radnih devijacija.

Posljedično, nameće se i pitanje hoće li vođenje gradova, općina, županija pa i države postati hrvatski obiteljski posao broj jedan?

Aleksandra Ličanin

2

OPERATIVNI LIZING – POGODNOST ILI PRIJEVARA

**DVOJBENI MODEL GRADNJE TRI VAŽNA DRUŠTVENA
OBJEKTA VRIJEDNOSTI 200 MILIJUNA KUNA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU UPOZORIO JE NA
KRŠENJE ZAKONA, SMATRAJUĆI DA SE RADI O
JAVNO PRIVATNOM PARTNERSTVU. OPERATIVNI
JE LIZING JEFTINIJI, ALI NAKON ISTEKA ZAKUPA,
OBJEKTI NEĆE BITI GRADSKI, NEGO ĆE IH TREBATI
KUPITI**

SISAK - Gradnja velike gradsko-školske sportske dvorane pri OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće, te dječjeg vrtića na Zelenom Brijegu za Sisak je postala nužnost. U traženju najpovoljnijeg modela gradnje, sisačka se gradska vlast najprije opredijelila za model javno-privatnog partnerstva, koji se u nekim gradovima uspješno primjenjuje, pa je već bio izabran i partner (Partner centar i Muring). Međutim, nakon nekog vremena ta je odluka promijenjena i odabran je dosad malo poznat model operativnog lizinga, za koji gradski dužnosnici tvrde da je mnogo povoljniji.

Za razliku od klasičnog financijskog lizinga, zaduženje nije dugoročno na ukupan iznos lizinga, već se ne evidentira, a rata najma predstavlja mjesečni trošak. Osim

2

toga, bitna je razlika što nakon isteka ugovora o najmu objekt ostaje vlasništvo investitora, pa ga zakupac može nakon nove procjene na principu prvokupa otkupiti na javnom natječaju, ako se ne pojavi povoljnija ponuda. Financijski stručnjaci tvrde da se na taj način mogu prikriti troškovi kreditiranja, odnosno da se plasira kredit bez javnog natječaja.

Ponovno su raspisana tri natječaja za usluge zakupa na pravo građenja za projektno financiranje objekata, koji podrazumijeva gradnju građevina i njihovo davanje u zakup. Na sva tri natječaja su prispjele po dvije ponude, a kasnije se ustanovilo da je riječ o ponudama istih pravnih osoba. Odabrane su ponude Epsilon Građenja d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, čiji je osnivač Alpe Adria posloводство, odnosno Hypo lizing, banke čiji je Grad Sisak komitent od prošle godine. Prema podacima iz sudskog registra, tvrtka koja je sada investitor osnovana je izjavom o osnivanju od 9. studenog 2007. godine, samo deset dana prije objave oglasa o javnim nadmetanjima. Očito je riječ o tzv. SPV - tvrtki posebne namjene. Osim toga, temeljni kapital tvrtke pri osnivanju iznosio je tek 20.000 kuna, što svakako nije bilo jamstvo za ostvarenje projekta "teškog" oko 200 milijuna kuna.

Zapaženo je da su cijene najpovoljnijih ponuda bile osjetno veće od ranije predviđenih sredstava, planiranih tijekom provođenja postupka javne nabave, odnosno 28. prosinca prošle godine. Iako je Zakonom o javnoj nabavi (čl. 64.) predviđeno da se u tom slučaju natječaj poništi, to nije učinjeno. Naime, samo za sportsku dvoranu ponuđena cijena za gradnju i davanje u zakup iznosi 156 milijuna kuna uz rok trajanja ugovora 15 godina. Iznos mjesečne zakupnine ugovorom će iznositi oko 880.000 kuna. Cijena dječjeg vrtića iznositi će 21 milijun uz mjesečnu zakupninu 118.000 kuna, a školske dvorane u Budaševu 19 milijuna uz 106.000 kuna zakupnine na mjesec.

Kako je prilikom potpisivanja ugovora rekao Tomislav Topić iz Epsilon Građenja, riječ je o novom načinu financiranja, koji dosad nije korišten na tržištu. Izrazio je uvjerenje da će i drugi slijediti sisački primjer. Iako je riječ o golemoj investiciji, sisački gradonačelnik Dinko Pintarić napomenuo je kako Sisak s proračunom od oko 270 milijuna kuna ima snage i može podnijeti takav trošak.

Uz spomenute i brojne druge zamjerke na projekt iskazali su u svom izvješću stručnjaci Državnog ureda za reviziju, koji je naložio nabavu provoditi sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi. Državni ured smatra da navedeni projekti

2

predstavljaju ugovorni oblik javnog privatnog partnerstva, te da je Grad natječajnu dokumentaciju i prijedlog ugovora trebao dostaviti na uvid i mišljenje Odjelu za javno privatno partnerstvo unutar Agencije za promicanje ulaganja i izvoza. Prije zaključivanja ugovora, stoji u izvješću, trebalo je pribaviti prethodnu suglasnost Ministarstva financija ili drugog tijela državne uprave u čijoj je nadležnosti predmet ugovora.

- Nema pravnog temelja da se ovaj model smatra javno-privatnim partnerstvom. I dalje jamčim da je ovakav model gradnje za Grad Sisak najpovoljniji, te da je investicija jeftinija za nekoliko desetaka milijuna kuna od modela javno-privatnog partnerstva - komentirao je nalaz Državnog ureda za reviziju Dinko Pintarić. Gradnja tri društvena objekta je već počela, ali po svemu sudeći taj slučaj još nije okončan. Kritičari modela govore kako je riječ o korupciji, što potkrepljuju činjenicom da su sisački gradski dužnosnici bili gosti Hypo banke na nedavnom Europskom nogometnom prvenstvu u Austriji.

Zdravko Stričić

3

PRIOPĆENJE OPĆINE LEKENIK U KOLIZIJI SAMO SA SOBOM

OPĆINSKA VLAST DVOJBENIM ODLUKAMA PODUPIRE PRIJEVARU DRŽAVE

LEKENIK - Kada je 7. travnja ove godine Općina Lekenik raspisala natječaj o davanju u zakup državnog poljoprivrednog zemljišta, Dario Domitrović (26) iz Lekenika, koji je odlučio baviti se poljoprivredom, osjetio je da je to njegova šansa. Od tri ponuđene parcele, po jedna u Poljani Lekeničkoj, Dužici i Peščenici, ocijenio je da bi ona u katastarskoj općini Peščenica, klase 6 i površine 11,5 hektara, u cijelosti zadovoljila njegove potrebe.

Namjeravao je parcelu zasijati kukuruzom, što bi za njegov poljoprivredni projekt bio solidan početak. Blagovremeno je podnio molbu s ponudom, ali je na natječaju povoljnijom ocijenjena ponuda njegovog sumještana Franje Dorotića, čija je ponuda s 2.980,36 kuna bila za 80 kuna viša. Pomirio bi se Dario s takvom odlukom da Dorotić već nije bio višegodišnji zakupnik te parcele, ali se uopće ne bavi poljoprivredom, niti tu oranicu obrađuje.

- Već godinama općinska vlast mu izlazi u susret i daje u najam parcelu koja je potpuno obrasla. Očito se radi o korištenju državnih poticaja na temelju zakupljene površine, što je protuzakonito. Žalosno je da to općinska vlast zna, ali sprega je toliko jaka da se taj nezakonit postupak ne može prekinuti. Očito je Dorotić nečim zadužio općinske čelnike - kaže ogorčeni Dario.

U lekeničkim se kuloarima priča kako neki općinski dužnosnici ljetuju u Dorotićevim apartmanima na moru.

- U našoj maloj sredini svi se poznajemo i sve se zna. Nažalost, nitko se ne želi zamjeriti općinskim moćnicima - dodao je mještanim koji je zamolio da ostane anonimno.

3

Dariju Domitroviću nije preostalo drugo nego zatražiti inspekcijski nadzor spomenute parcele, te da Općinskom vijeću, koje je i raspisalo natječaj, uloži žalbu. Kao što se moglo i očekivati, inspekcija je ustanovila kako je prekršen Zakon o poljoprivrednom zemljištu. U nalazu poljoprivredne inspekcije stoji da dosadašnji višegodišnji zakupnik Franjo Dorotić nije obrađivao poljoprivredno zemljište, čime je prekršio članke 10. i 11. Zakona.

Članak 10. navodi da su "ovlaštenici poljoprivrednog zemljišta dužni obradivo poljoprivredno zemljište obrađivati na umanjujući njegovu vrijednost sukladno agrotehničkim mjerama". Nadalje, u članku 11. se navodi kako se "pod agrotehničkim mjerama smatraju: sprječavanje erozije, sprječavanje zakorovljenosti, čišćenje kanala, obveza uzgoja pojedinih vrsta bilja na određenom području i dr.". U žalbi je Dario Domitrović nadalje naveo da dosadašnji zakupnik nije plaćao zakupninu, nije obrađivao zemlju, te da je dopustio zakorovljenje, čime je zakon izravno prekršen.

Nažalost, Općinskom vijeću u Lekeniku spomenuti argumenti nisu bili dovoljni da prihvati žalbu i promijeni odluku. O tom se slučaju očitovao općinski načelnik Marijan Crnkoci.

"Kod razmatranja pristiglih ponuda Odbor za poljoprivredu je utvrdio da je ponuditelj čija je ponuda bila ocijenjena kao najpovoljnija bio u zakupu istog poljoprivrednog zemljišta prethodne dvije godine te da nije isto u tom periodu obrađivao, što dokazuje i zapisnik Poljoprivredne inspekcije. Odbor nije u Zakonu našao uporište koje bi zbog činjenice da imenovani nije zemljište obrađivao tijekom prethodnog zakupa utjecalo na izbor njegove ponude kao najpovoljnije. U izmjenama Zakona predviđa se da zakupodavac (Općina Lekenik) može važeći ugovor o zakupu raskinuti ukoliko tijekom trajanja zakupa utvrdi da zakupoprimac ne postupa sukladno Gospodarskom programu koji je priložio ponudi ili primjerice ne obrađuje zemljište ili ne plati zakupninu, što se kao jedna od odredbi nalazi u Ugovoru o zakupu koji će biti potpisan nakon davanja pozitivnog mišljenja na provedeni postupak Županijskog državnog odvjetništva. Odbor za poljoprivredu se obvezao nadzirati ispunjava li zakupoprimac sve ugovorne obveze, te će u suprotnom pokrenuti postupak raskida ugovora i prije isteka zakupa.

Sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu i zapisniku Odbora za poljoprivredu, Općinsko vijeće Općine Lekenik je donijelo Odluku o izboru najpovoljnije ponude

3

za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području Općine Lekenik. Razvidno je da je Općina Lekenik cijeli postupak provela prema slovu zakona, te da je između dva ponuditelja izabrala onog koji je stekao pravo prvenstva. Osoba koja nije prošla na natječaju uložila je žalbu koju općina smatra neosnovanom, ali je ista proslijeđena nadležnoj instituciji koja će nakon žalbenog postupka dati svoje mišljenje”, stoji u priopćenju.

Iznenaduje kako u vlastitom priopćenju članovi Općinskog vijeća prihvaćaju nalaz Poljoprivredne inspekcije o kršenju zakona, a istodobno tvrde da nema zakonskog uporišta o prihvaćanju žalbe i primjeni odluke.

Zdravko Strižić

4

PICIGINOM PROTIV KORUPCIJE U SPLITU

U sjeni Bandićevih gradonačelničkih tirada po Zagrebu, glavnih preokupacija svih informativnih redakcija hrvatske metropole, gotovo nevidljiv za javnost ostaje Grad Split s podužom svitom velmoža, upitno sposobnih činovnika - raznih isisivača gradskog proračuna i popratnih beneficija. Ravnodušnosti nadležnih instancija i medijskih kuća ostavljeno je više od desetljeća i pol nedokazanog kriminala u splitskome stambenom građevinarstvu, neodvojivog od gradskih vlasti svih boja koje su se za to vrijeme izmjenjivale. Zbog neučinkovita pravosuđa opća je ravnodušnost na višegodišnji kriminal u Hajduku, a sve ostalo u i oko kluba daleko je bitnije medijima koji svakodnevno moraju ispunjavati stranice klupskim palamuđenjima ne bi li ih okružile reklamama. Umjesto korisnijih stvari za život grada, domaći mediji su revnije popratili međusobne sukobe Splićana oko načina uređenja rive i Prvenstvo svijeta u piciginu na Bačvicama. Prepirke oko izbora stolaca, stolova, rasvjetnih stupova i tehno-betonskih ploča umjesto kamena na rivi su se stišale, a bez odgovora ostalo je pitanje koliko se novca i na što kroz taj projekt uopće utrošilo.

U međuvremenu Grad i država počeli su gradnju megalomanskog i dugoročno nepotrebnog Sportsko-poslovnog kompleksa u Lori za potrebe Svjetskog rukometnog prvenstva 2009. godine vrijednog 140 milijuna eura. Predodređen je da množi gubitke, jer takav mamutski centar mogu sebi priuštiti samo mnogo veći i bogatiji gradovi od Splita. Usput rečeno, Sportski centar Gripe sagrađen za Mediteranskih igara 1979. godine uglavnom zjapi prazan, ali nije dovoljno reprezentativan.

No, valjda su reprezentativni derutni odjeli splitske bolnice, bolesnički kreveti u hodnicima i pacijenti koji satima čekaju u Hitnoj pomoći. Jer u medijskoj sjeni stvari koje okupiraju hrvatski medijski prostor, poput sportskih i od medija fabriciranih "jet-set" senzacija, ne vidi se nedostatak škola i vrtića, da se 30 godina nije dovršio Dom mladeži, da nema komunalne infrastrukture diljem grada, izrovane su splitske prometnice i ne grade se parkinzi. U sjeni ostaju i namještenja poslova i nabava u

4

svim javnim sektorima najvećeg dalmatinskog grada, stalno prekrajanje GUP-a, zapošljavanje i dijeljenje gradskog novca kumovima, prijateljima, obiteljima i stranačkim drugovima. Slična je situacija je i u ostatku Splitsko-dalmatinske županije, prenatrpanoj općinama i općinarima, niskorangiranim, a opet privilegiranim komesarima vladajućih stranaka.

SKUPI ODVJETNICI NA GRBAČI GRAĐANA

Tek jedan u nizu novijih primjera frapantnog trošenja novca Splitskoga, koji izmiče medijima, angažman je vanjskih odvjetnika koji Grad Split zastupaju u parnicama. U zadnje tri godine više od 900.000 kuna honorara isplaćeno je odvjetnicima Zoranu Periću iz Splita i Jadranki Meštrović Kologranić iz Zagreba, a istovremeno u Gradu tavori pravna služba za zaštitu gradske imovine s oko 60 zaposlenika, od kojih pet pravnik s položenim pravosudnim ispitom.

Iza njihova izbora formalno stoji bivši splitski gradonačelnik Zvonimir Puljić, danas HDZ-ov saborski zastupnik. Puljić ne vidi ništa sporno u tome što je omogućio oko 700.000 kuna zarade poznaniku.

Naime, odvjetnik Zoran Perić angažiran je u sporu Grada s tvrtkom Dal-Koning oko gradnje stanova u okviru Programa poticane gradnje (POS). Tijekom 2006. u nekoliko procesa utrazio je na ime parnica protiv te graditeljske tvrtke honorar od Grada u iznosu od 4.618.006 kuna. Godinu dana kasnije Periću je spor donio 142.000 kuna, a tijekom 2008. godine i dodatnih 88.800 kuna.

- Izborio sam za Grad u postupku protiv Dal-Koniga 11,3 milijuna kuna. Izabran sam na osnovi svoga rada u posljednjih 20 godina. Vrlo se lako dozna tko je što u stanju u ovom gradu napraviti. U odabiru da zastupam Grad nisu pogodovala nikakve stranačke veze i pripadnosti. Jednostavno iz politike nisam nikome sjedio na vratu, a niti je itko meni - slikovito je objasnio odvjetnik Perić.

Veljan Radojković, oporbeni gradski vijećnik iz redova SDP-a, u par je navrata neuspješno tražio pred vladajućom koalicijom HDZ-a i Liste Velog Mista pojašnjenja zbog čega se u sporovima angažiraju vanjski pravni zastupnici, jer Grad Split ima svoje profesionalce.

- Vrlo je porazno da se za toliki novac angažira odvjetnik sa stane, kad u Gradu

4

postoji visokokvalitetna služba koja je u stanju izaći na kraj s gradskim parnicama. Nije mi jasno čiji je Zoran Perić miljenik, a niti se dalo doznati zbog čega je upravo on angažiran. Za njegove honorare mogao je čitav odjel pravnika u Gradu dobivati godišnju plaću. Slično je i s pravnim zastupanjem u sporovima općina Splitsko-dalmatinske županije koje zastupa odvjetnički ured Vinka Radovanija. Posao mu je priskrbio bivši HDZ-ov župan i njegov Hvaranin Kruno Peronja. Tim se vanjskim pravicima daju golemi paušalni iznosi te dobro zarađuju i kad nema nikakvih sporova - kazao je Veljan Radojković.

Smatra kako uopće nije sporna Perićeva stručnost, već čemu služe gradski pravnici. Slavica Radić, članica Poglavarstva za gradske resurse, kaže kako su spomenuti odvjetnici angažirani radi smanjenja troškova putovanja i dnevnica djelatnika Grada Splita u odnosu na vrijednost sporova i visine odvjetničkih honorara. Za Zorana Perića u parnicama s "Dal-koningom" ističe kako je angažiran zbog složenosti parnice te izbjegavanja medijskog i javnog utjecaja na pravnike Grada Splita. Za odabir vanjskih odvjetnika nema pisanih pravila. Dovoljna je procjena gradonačelnika, pa bi ih vrlo lako uskoro mogao birati splitski poduzetnik Željko Kerum, kojem se smiješe sve izborne ankete za prvog čovjeka Splita.

Za zastupanje Grada Splita u sporovima u Zagrebu i Varaždinu angažirana je u srpnju 2005. godine Jadranka Meštrović Kologranić, koja je u posljednje tri godine, prema podacima iz Poglavarstva, za to utrhila 218.000 kuna honorara. Zagrebačka odvjetnica opunomoćena je i da se bavi ugovorima s direktorima splitskih komunalnih poduzeća u vlasništvu Grada, te daje pravno mišljenje o eventualnim raskidima i raspisivanju natječaja za zapošljavanje. Opet je pitanje čemu služe pravnici u Gradu Splitu!

Sporila se, uglavnom, oko poslovnih prostora (ne uvijek uspješno) s nizom poduzeća, između ostalih s "Naprijedom", "Josipom Krašem" i "Autotehnom". Potpuno je nejasno zbog čega je odvjetnica i javna bilježnica iz Zagreba odabrana zastupati Grad u parnici sa zaposlenikom Daliborom Lovrićem iz Službe za kulturu zbog "teške povrede službeničke dužnosti".

Jadranka Meštrović Kologranić putovala je iz Zagreba kako bi pred Službeničkim sudom u Splitu zatražila sankcije za stručnog savjetnika za film i izložbenu

4

djelatnost. Teretilo ga se jer je poslao uvredljivo pismo jednom splitskom modnom kreatoru koji je uporno i izvan rokova tražio gradski prostor za svoju izložbu. Također, Lovrić je trebao dobiti otkaz ili barem premještaj jer je svojoj pročelnici Tamari Visković kazao da ima "prpošne bradavice", a gradsku vijećnicu Liste Velog Mista, inače modnu kreatoricu, Nedu Makjanić-Kunić, usudio se nazvati "šveljom". Meštrović Kologranić spor je izgubila, Lovrić je zadržao radno mjesto. Troškove putovanja u Split radi ove parnice, iako smo tražili, nismo dobili. Usput rečeno, dok je zagrebačka odvjetnica utjerivala pravdu za Grad Split, u njezinom je uredu kao pripravnik radio sin Slavice Radić, spomenute članice splitskog Poglavarstva zadužene za gradske resurse.

Jadranka Meštrović Kologranić zastupala je Grad Split u još jednom neobičnom angažmanu. Raskidala je u ime Grada menadžerski ugovor s bivšim direktorom splitske "Čistoće" i nekadašnjim splitskim gradonačelnikom LS-a Miroslavom Buličićem, a današnjim hrvatskim konzulom u Banjoj Luci. Novoj vladajućoj garnituri HDZ-a i Liste Velog Mista, koja je naslijedila Buličića 2005. godine, nije se svidjelo što se nakon isteka svog mandata premjestio na dobro plaćeno mjesto direktora komunalne tvrtke, te su ga pošto-poto željeli smijeniti, uz što manju isplatu odštete. Buličić, pravnik po struci, koji je i ranije pokazao kako dobro zna balansirati na granici legalnosti, zaštitio se menadžerskim pravnim ugovorom poput "ličkog medvjeda", a koji je trebala osporiti pravna "maherica" iz Zagreba i umanjiti odštetu od 18 mjesečnih dohodaka, nekih 250.000 kuna. Srećom, Buličić je prihvatio premještaj na drugo radno mjesto u istoj tvrtki do odlaska na diplomatsku funkciju, pa je spor obustavljen bez velikih odvjetničkih troškova.

U cijeli slučaj neposredno je bila uključena Ljubica Vrdoljak, operativna direktorica "Čistoće" i nezavisna vijećnica (prije Hrvatskog bloka) u Gradskom vijeću. - Vrlo je sporna stručnost te odvjetnice, kao i način rada. Tražila me da krivotvorim i umanjim isplate koje je Buličić kao direktor primao u "Čistoći", kako bi ga se manje obeštetilo. Ostala sam potpuno iznenađena. To zorno pokazuje kakve odvjetnike angažira Grad izvana i koliko nemaju pojma ni o čemu - poručila je Ljubica Vrdoljak. Ta nezavisna vijećnica upozorava da niz afera koje se vežu uz aktualnu gradsku vlast, ne samo uz stranačke ljude, već i nepolitičke voditelje gradskih službi, prolazi bez sankcija.

4

- Gradonačelnik je dobio, prvi put u povijesti ove funkcije, nepotrebnu drugu tajnicu. Na to je izmišljeno mjesto zaposlena Željana Kalaš, inače sestra predsjednice splitskog HDZ-a. Zanimljivo je da je zbog svojih sposobnosti već dobila otkaz u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Aktualna vlast iz vrlo upitnih pobuda odlučila je preuzeti i sve dubioze koje ima Hajduk. Nitko drugi to nije želio učiniti i ne smeta ih što klub kupuje i prodaje igrače ilegalno. Hajduku treba pomoći, ali sve mora biti transparentno. Također, nije transparentno niti uređenje splitske rive. Natječaj se prilagodio izvođaču, tvrtki "Konstruktor", i nitko drugi se za izvođenje toga projekta nije mogao niti ozbiljnije natjecati. Na sjednicama Gradskog vijeća, godinu dana od završetka radova, nismo dobili troškovnik. Počeo se graditi Sportski kompleks u Lori, među ostalim, kako bi se osim vojnog terena došlo i do prostora susjednog Brodosplita. Za potrebe kompleksa u škveru je srušena nova sala za pocinčavanje. To je samo uvertira za preuzimanje imovine brodogradilišta uoči privatizacije koja se sprema i restrukturiranja koje će dovesti do mnoštva otkaza škverskih zaposlenika - upozorila je Vrdoljak.

LUKUSUZNI VOZNI PARK IMOTSKE KRAJINE

Čini se nemogućim službe i općine Splitsko-dalmatinske županije provjetriti od nepotrebničkih političkih funkcionera kojima se godinama pune, pregoleme administracije i enormnih troškova. Porazno je da su nacionalni mediji i javnost postali ravnodušni. Gospodarski je poharana Zagora, a osovilo se samo Dugopolje koje je Splitu lukavo preuzelo gospodarsku zonu. Trogirska HDZ-ova vrhuška skakuće iz afere u aferu, čak je preko terenskih operativaca dijelila gradski novac siromašnim otočanima Drvenika Velog kako bi na izborima za mjesne odbore izabrali njihove kandidate. Neuspješno, jer porazio ih je lokalni nestranački penzioner.

Omiški gradski oci predvođeni gradonačelnikom Ivanom Škaričićem plaše velikim apetitom i razmetanjem gradskim novcem. Na razne ručkove, druženja, reprezentacija i poklone 2007. godine su utrošili 1,2 milijuna kuna iz proračuna Omiša, grada od 15-ak tisuća stanovnika. Po količini pojednog i popijeneg omiški glavari prvi su u Dalmaciji, te će i ove godine vjerojatno uspjeti obnoviti titulu.

4

I Imotskom krajinom godinama haraju lokalni šerifi uhljebljeni u, uglavnom, nepotrebnim jedinicama lokalne samouprave, čije nestašluke tek i samo ponekad prokažu mediji jer ne postoji zakonska opcija koja bi njihovoj rastrošnosti stala na kraj.

Imotski s okolicom gospodarski je atrofirao od osamostaljenja Hrvatske, sve veće tvrtke su poharane, a stanovništvo se osulo. Ugasile su se štedionice u koje su gastrajbajteri iz 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća slagali svoj mukom zarađeni novac. Proizvodnja se srozala, a jedino dobro posluju i otvaraju se kockarnice. Protiv aktualnog imotskog gradonačelnik Ante Đuzela (HSP) podnesena je kaznena prijava da je za oko 37 tisuća kuna ošteti prikazivanjem lažnih dnevnica i boravaka u luksuznom zagrebačkom hotelu Westin proteklih godina. Osim Đuzela, ljubitelji luksuza su i načelnici okolnih imotskih općina, koje bi davno bile ukinute, da važnijim hrvatskim strankama ne osiguravaju plasman na izborima (uglavnom, HDZ-u).

U bivšoj državi u Općini Imotski bilo je tek četrdesetak zaposlenika i dužnosnika. Danas uz gotovo upola manje stanovnika ima ih dvostruko više, raspoređenih u Gradu Imotskom i osam novoformiranih općina. Sve su jedinice dobile svoje načelnike, tajnike, i ostale zaposlenike, a neke pravnike i ekonomiste. Čelnici općina Proložac, Runovići, Zmijavci, Podbablje, Zagvozdo, Lokvičići, Lovreć i Cista Provo, te Grad Imotski tijekom 2008. godine raspolažu s 85 milijuna kuna proračunskih sredstava. Nisu se pretrgli nužnim građenjem prometnica i infrastrukture, najvažnije im je da sebi udijele poprilične plaće, zaposle rodbinu i stranačke kolege, te nabave službena vozila. Samo u posljednjih godina oko 2 milijuna kuna utrošili su za svoje vozne parkove. Passatima su se opskrbili načelnici Zmijavaca i Runovića, Proložćani Audijem, za razliku od načelnika Zagvozda, kojem je dostatna Škoda. Bez premca je prijašnja vladajuća garnitura u Gradu Imotskom koju je predvodio gradonačelnik Ante Lončar. Oni su 2004. godine za službene potrebe kupili Mercedes 320s vrijedan 601 000 kuna. Od ostalih zanimljivosti valja izdvojiti i da se iz imotskog proračuna godišnje utroši oko 250.000 kuna na telefoniranje, a oko pola milijuna proračunskog novca okolne općine potaracaju za svoje pučke proslave. Reprezentacije i službena putovanja općinara stoje oko milijun godišnje. Rashodi za 80-ak zaposlenih u Imotskoj krajini prelaze 18 milijuna kuna, pa tako nisu strašni 100-ak tisuća kuna koliko općine znaju izdvojiti za pojedine odvjatničke usluge. I tako unedogled.

4

Stoga, ako nismo među s(p)retnima koji lješkaru u hladovini kakve općinske ili gradske vlasti Srednje Dalmacije, ne prežderavamo se i ne vozikamo u limunzinama kupljenima od proračunskog novca, ostaje nam da pred televizorima gledamo zagrebačke gradonačelničke tirade ili kakve snimke picigina iza kojih se ne vidi tko nam sjedi nad glavom.

Mak Jovanović

5

LOKALNA VLAST U CETINGRADU PREMREŽENA KORUPCIJOM I DRUGIM NEPRAVILNOSTIMA

KOLIJEVKA HRVATSKOG PARLAMENTARIZMA U KLUPKU SUKOB INTERESA

CETINGRAD - Kad su se na Novu godinu ljeta Gospodnjeg 1527. hrvatski velikaši okupili u gradu Cetinu i na Velikom saboru izabrali Ferdinanda Habsburškog za hrvatskog kralja, bili su uvjereni kako to jedini i pravi put da što prije zavidaju rane iz Mohačke bitke te da se, doduše u okviru velikog carstva, pokušaju sačuvati temelji hrvatske države i nacionalnog identiteta.

Iako bi se ovakvo povijesno podjarmljivanje u današnjem kontekstu moglo smatrati čak i putem prema europskim integracijama, Općina Cetingrad kao kolijevka hrvatskog parlamentarizma danas se u nekoliko slučajeva pokazuje kao eklatantan poligon za Europi neprimjerena ponašanja - sukob interesa, nepoštivanje zakona te pravno i moralno dvojbene odluke lokalne vlasti.

Cetingrad se nalazi na istoku Karlovačke županije uz granicu s Bosnom i Hercegovinom i, kao područje od posebne državne skrbi, još se uvijek oporavlja od ratnih razaranja pretrpljenih u Domovinskom ratu. Kad je krenula obnova kuća, lokalnih cesta i ostale infrastrukture najavljujivani su bolji dani za njegove stanovnike.

5

No na "vlak" graditeljskog procvata ukrkali su se i pojedinci koji su uz blagoslov politike to iskoristili za vlastitu korist. Puno se nije promijenilo ni zadnjih godina. O čemu je točno riječ? Rad Općinskog vijeća Cetingrada odvija se daleko od očiju javnosti i novinara, koji se na sjednice u pravilu ni ne pozivaju, osim ako se ne radi o svečanim prigodama poput obilježavanja nekog jubileja ili Dana općine. Ta praksa nije novost, a "njeguje" se još od ustrojavanja Cetingrada kao Općine. Javnost tako nije primijetila da je 2001. godine tajnik Općinskog vijeća Milan Gašparin preuzeo funkciju načelnika Općine, ali je istovremeno nastavio obnašati i posao tajnika. Cetingrad je tako u istoj osobi imao i načelnika i tajnika što je, dakako, bilo zakonski nespojivo. U mandatu od lokalnih izbora 2005. godine Općinsko vijeće Cetingrada je donijelo još nekoliko vrlo dvojbenih odluka, koje se lijepo uklapaju u okvir klasičnog sukoba interesa. HDZ-ov vijećnik Igor Strmota i HSS-ovac Dragan Brajdić su vrijeme od 30. svibnja do 30. studenoga 2006. godine prema programu takozvanih javnih radova

Zgrada Općine Cetingrad u kojoj se posljednjih godina zbio niz nepravilnosti

5

Zavoda za zapošljavanje proveli kao zaposlenici općinskog Komunalnog pogona, odnosno Općine, od koje su i dobivali plaću. Pritom, međutim, nisu podnijeli ostavke na svoje vijećničke dužnosti nego su unatoč nespojivosti funkcija redovito glasovali na sjednicama Općinskog vijeća.

Zanimljiv je bio komentar načelnika Nikole Paulića o zapošljavanju ove dvojice vijećnika kad je priča ipak dospjela do medija.

- Oni su bili zaposleni preko programa javnih radova Zavoda za zapošljavanje, pa su Općinu stajali samo po tisuću kuna mjesečno. Recite, je li bolje da taj mladi momak, Strmota, kosi travu ili da prodaje drogu? - rezonirao je Paulić, zaboravivši se ipak osvrnuti na evidentan sukob interesa u ovom slučaju.

Slučaj je tada komentirao i predstojnik Ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji Željko Spudić, koji se opravdao da je za zakonitost rada općinskih vijeća nadležan Središnji ured. Kako je zaključio Spudić, trebalo bi vidjeti jesu li glasovi te dvojice vijećnika bili presudni za donošenje odluka. Ako nisu, po Spudiću nema razloga za poništavanje spornih sjednica.

Na ovu nepravilnost više su puta upozorili jedini SDP-ovac u Općinskom vijeću Stipe Pavlinović te nezavisni vijećnik Joso Medved. No svaki su put, tvrdi Pavlinović, bili grubo ušutkani i izvrijeđani. Pavlinoviću je, kaže, jedan vijećnik tijekom rasprave čak poručio "da bi mu bilo bolje da ode u svoju Kladušu", mislivši pritom na obližnje mjesto u Bosni i Hercegovini gdje je Pavlinović rođen.

Simptomatično je da se primjedbe oporbe i upiti nikad nisu našli u službenim zapisnicima sa sjednica, dok na adrese "radoznalih" vijećnika nisu stigli ni pismeni odgovori na koje po Poslovniku i Zakonu imaju pravo.

Navedeni primjer sukoba interesa sićušan je naspram činjenice da je Općinski komunalni pogon svu robu tijekom 2006. i 2007. godine nabavljao od trgovačkog obrta Slave Mesića. U svemu ne bi bilo ništa sporno da Mesić uz vođenje privatnog biznisa nije istodobno bio i HSP-ov zamjenik načelnika koji je u to vrijeme čak vršio i dužnost člana općinskog Povjerenstva za odabir dobavljača usluga i roba. Dakle, imao je priliku direktno odlučivati o dodjeli poslova samom sebi.

Iako je ovaj slučaj prema tumačenju koje smo dobili od Središnjeg ureda državne uprave zakonski čist, moralno je svakako upitan.

- Mesićeva trgovina je jedina tog tipa na cetingradskom području i nama je jednostavnije uzimati robu od njega, nego ići u Slunj ili Karlovac. Nisu to neki veliki

novci. Evo, u cijeloj 2006. godini od njega smo naručili robu za samo 60 tisuća kuna - pravdao se načelnik Paulić, dodavši da se ugovor bez problema može raskinuti ako se utvrdi da je to protuzakonito. No kako supervizori iz Ureda državne uprave nisu našli ništa sporno, ista je praksa nastavljena do danas.

Cetingrad bilježi i jedan nešto svježiji te medijski puno eksponiraniji primjer sukoba interesa, koji je debelo zagazio granicu kriminala. Doduše, nije direktno vezan na klupko nepravilnosti u općinskoj vlasti, ali razotkriva tipičan korupcijski slijed namještanja javnih natječaja.

Cetingradski poduzetnik Mićo Valentić u zadnjih je petnaestak godina, kako je kasnije priznao tijekom sudskog procesa u kojem se našao kao žrtva iznude, odradio na desetke poslova za Općinu Cetingrad. Na tome je izgradio svoj mali poslovni imperij.

Uglavnom se radilo o građevinskim poslovima na obnovi kuća i gradnji cesta, dok je kao istaknuti HDZ-ovac u Cetingradu i Slunju bez problema na natječajima dobivao i poslove poput uređenja lokalnih cesta i čišćenja snijega. Međutim, Valentić se na zadnjim lokalnim izborima u proljeće 2005. godine svrstao na stranu svoga dugogodišnjeg prijatelja, bivšeg načelnika Cetingrada i disidenta iz HDZ-a Jose Medveda, pa je s Medvedove nezavisne liste čak ušao u Općinsko vijeće. Tada su se, međutim, poslovi koje mu je Općina kao HDZ-ovcu dotad redovito dodjeljivala značajno prorijedili, pa se za pomoć obratio svom nećaku Nikoli Valentiću, inače poznaniku Danijela Miočića, vozača Božidara Kalmete, ministra mora, turizma, prometa i razvitka.

Ministarstvo je nedugo potom raspisalo javni natječaj za gradnju cesta u Općini Cetingrad, a Valentić je posao "težak" gotovo pet milijuna kuna svakako želio. Posrednici su mu rekli da posao može dobiti, ali za deset posto od vrijednosti ugovora. Nije pristao, pa je posao na kraju dobila druga tvrtka. Svejedno se našao na meti posrednika, koji su od njega željeli milom ili silom iznuditi proviziju.

Valentić je odbio dati novac iznuđivačima, da bi nakon ozbiljnih prijetnji koje su uslijedile slučaj prijavio policiji koja je dvojicu reketara uhitila pred njegovom kućom u Cetingradu. Potom su razotkrivena još petorica iz kriminalne skupine.

U sudskom procesu na Općinskom sudu u Karlovcu utvrđeno je da je ministrov vozač Danijel Miočić znao za natječaje te zajedno s ostalima organizirao iznudu radi dobivanja materijalne koristi. Svi iz skupine nepravomoćno su osuđeni na zatvorske

5

kazne od godinu do dvije godine zatvora, dok je Kalmetin vozač nakon izricanja presude postupak nazvao montiranim, a presudu političkom.

No da se vratimo početku. Cetingradski primjeri sukoba interesa, od kojih smo neke ovdje naveli, početkom su prošle godine ipak stigli na stol Središnjeg državnog ureda za upravu. Podeblji je spis uz zahtjev za istragom državnim tajniku Antunu Palariću poslao već spominjani vijećnik Stipe Pavlinović. Dvadesetak dana kasnije iz Zagreba je stigao pisani odgovor u kojem iz Ureda zahvaljuju na uočenim nepravilnostima. Najavljaju da će tražiti detaljno objašnjenje od Općine Cetingrad te o svemu obavijestiti podnositelja zahtjeva. Godinu i pol dana kasnije Pavlinović još uvijek čeka objašnjenje.

IZJAVA

NIKOLA PAULIĆ (načelnik Cetingrada): Istina je, iz Središnjeg državnog ureda smo dobili dopis. Svu smo im traženu dokumentaciju poslali. Uočene su nepravilnosti i sve što su zatražili od nas smo poštovali. Funkcioniramo u skladu sa zakonom i može nas provjeravati tko god hoće.

Damir Kundić i Vedran Gvoždak

6

O POSTIZBORNOJ TRGOVINI U KARLOVCU NAKON ZADNJIH LOKALNIH IZBORA 2005. GODINE

“POLITIKA JE UMIJEĆE TRGOVANJA”

Svedemo li stvari na čistu faktografiju, političku trgovinu do koje je u Karlovcu došlo nakon posljednjih lokalnih izbora 2005. godine najbolje će oslikati jedan matematički detalj. HDZ je prema glasovima birača tada osvojio devet vijećničkih mjesta. Danas ih u Gradskom vijeću ima čak trinaest.

Transfera između stranaka i trgovanja mandatima u osamnaest je godina punoljetnosti hrvatske demokracije bilo toliko da pojave poput takvih teško možemo smatrati kuriozitetima. Nije to ni nešto što nužno mora izlaziti iz okvira zakona. No karlovački će slučaj iz 2005. godine ipak ostati upamćen kao jedan od enciklopedijskih primjera političke korupcije, kojim se zbog njegove prirode bavio i USKOK, a posebno je istaknut u izvješću Europske komisije.

U Karlovcu smo te, 2005. godine, dakle, vidjeli za koliko se novca može kupiti mandat osvojen na izborima. Za okruglo 20 tisuća kuna mjesečno. Vidjeli smo i kakve su sve osobne beneficije na svoj konto utržili oni što su prekrójili izborni rezultat. Nismo, međutim, vidjeli da je zbog svih tih rabota netko kasnije na bilo koji način procesuiran. Zašto? Zato jer je u političkom miljeu prijevaru iz koristoljublja vrlo jednostavno omotati celofanom “demokratskog prava na raspolaganje

6

vlastitim mandatom". Tako upakiranu i zakonski "opranu" priču potom preostaje preispitivati još samo na moralnoj razini, a za nemoral se u Hrvatskoj još uvijek ne ide u zatvor.

No, krenimo ispočetka. Izbori za Gradsko vijeće Karlovca održani 15. svibnja 2005. godine završili su tijesno da tješnje nisu mogli. Lijeva koalicija SDP-a, HSS-a i LS-a osvojila je deset mandata, jednako kao i ona desna, HDZ-a, DC-a i HSLŠ-a. Potrebna većina od četrnaest ruku ovisila je o prvotno "neraspoređenim" glasovima po dva predstavnika HSU-a, HSP-a i nezavisne liste Dubravka Delića, te jednog HNS-ovca. Do "magične" je brojke prva ipak uspjela stići koalicija predvođena SDP-om. Točno 29 dana nakon izbora javno je predstavljen pisani sporazum podrške socijaldemokratskom gradonačelničkom kandidatu Dariju Jankoviću, na koji su potpis uz vijećnike lijeve koalicije stavila i dva HSU-ovca, jedan HNS-ovac te nezavisna Jasna Plevnik. Činilo se da je stvar gotova i da Jankoviću više ništa ne stoji na putu do gradonačelničke fotelje. No nije ni blizu bilo tako.

Moglo se još možda smatrati slučajnošću kad se na konstituirajućoj sjednici upriličenoj dan kasnije nije pojavio "umirovljenik" Ivan Tudić. Po službenom je tumačenju taj vremešni političar večer ranije hospitaliziran zbog visokog krvnog pritiska. Neslužbeno, međutim, i nikad dokazano, na sjednicu nije došao zbog pritiska druge vrste. Onog od HDZ-ovih pregovarača koji su navodno išli čak dotle da je njegovom sinu obećano radno mjestu u Ministarstvu gospodarstva ukoliko oca odvrati od podrške SDP-u. Pritiske na Tudića dan kasnije je u svojem priopćenju potvrdila i gradska organizacija HSU-a.

O pokušajima da se minira novostvorena većina tih je dana otvoreno progovorila i "nezavisnjakinja" Plevnik, kojoj je HDZ navodno ponudio mjesto u diplomaciji u zamjenu za uskraćivanje podrške Jankoviću i SDP-u.

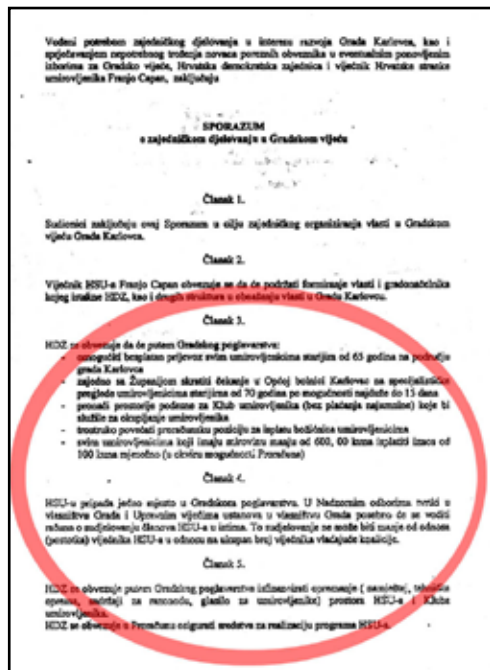
Da je u Karlovcu tih dana trajao politički lov u mutnom, definitivno je postalo jasno dva tjedna kasnije kada je bio zakazan idući pokušaj konstituiranja nove vlasti. Najstarijeg karlovačkog vijećnika taj put, doduše, nije mučio tlak i na sjednicu je došao. No nenadano se nije pojavila jedna druga "četrnaesta ruka SDP-a". Mlada HSS-ovka Sanja Katić je dan prije sjednice pala sa slapa na rijeci Mrežnici i završila u bolnici sa Schanzovim ovratnikom. "Lijevi" su u nedostatku kvoruma opet ostali van vijećnice, burleska je nastavljena, a Karlovac je i dalje bio bez novog gradonačelnika. U ovako fatalne slučajnosti je postalo nemoguće vjerovati kada je Katić, koja se

6

još iz bolesničke postelje klela na vjernost Jankoviću i koaliciji s kojom je osvojila mandat, objavila da izlazi iz HSS-a. Kao razlog je doslovno navela sljedeće - svoj navodni "program za mlade Karlovca" lakše će provesti u djelo na desnoj negoli na lijevoj strani.

Pridobivanje vijećnice koja je politička uvjerenja, kako se tek kasnije pokazalo, prodala za radno mjesto u županijskim sinekurama, nije bilo dostatno za prolazak kandidata desne koalicije. HDZ je nastavio tražiti iduću "najslabiju kariku" među lijevima. Našao ju je u HSU-ovcu Franji Capanu, koji je 27. srpnja također odlučio okrenuti leđa dotadašnjim partnerima i potpisati novi sporazum. Ovaj put s HDZ-om. Upravo taj komad papira pokazao se krunskim materijalnim dokazom korupcijske pozadine sklapanja vlasti u Karlovcu 2005. godine. U dokumentu koji je s jedne strane potpisao Capan, a s druge šef lokalnog HDZ-a i ondašnji ministar gospodarstva Branko Vukelić stajao je niz konkretnih točaka koje se HDZ obvezuje "odraditi" u zamjenu za Capanov presudni glas.

Uvjetima poput onog da se osigura besplatan autobusni prijevoz umirovljenicima, da im se skрати čekanje na preglede u Općoj bolnici, da se uredi Klub umirovljenika i

6

povećaju umirovljeničke božićnice teško se može nešto prigovoriti. No jedan je detalj bio uistinu skandalozan. U članku 5. sporazuma Vukelić-Capan, "HDZ se obvezao osigurati mjesečno minimalno 20 tisuća kuna za funkcioniranje HSU-a", iako je, usput rečeno, ta stranka prema legalnom ključu raspodjele proračunskih sredstava političkim organizacijama imala pravo na deseterostruko niži iznos.

Bura koja se podigla javnosti nakon što je sporan papir objavljen u medijima nije omela ono što se dogodilo samo par dana kasnije - Capan i Katić su podigli ruke za dolazak na vlast HDZ-ovog gradonačelnika Mire Škrgatića.

Zauzvrat, međutim, nisu ostali kratkih rukava. Priče o navodnim protuuslugama iza kojih se nikada nije maknuo prefiks "navodno" ovdje nećemo spominjati. No ako se koncentriramo samo na dokazivo i nepobitno, ostaju činjenice da je Sanja Katić brzo nakon prelaska u drugi politički tabor u konkurenciji dvadeset jednog kandidata pobijedila na natječaju za posao u Karlovačkoj županiji, da se za njezinog zaručnika našlo mjesto u Nadzornom odboru gradske tvrtke "Mladost", a za Franju Capana u istom tijelu karlovačke "Toplane".

Situaciju je nekoliko tjedana nakon sklapanja nove vlasti najbolje opisao tadašnji HSP-ov dogradonačelnik Igor Horvat, koji je i sam vrlo brzo iz redova "pravaša" prešao pod političke skute HDZ-a. Gotovo frivolno, novinarima je rekao kako je "politika umijeće trgovanja". I da se nitko nema prava ljutiti na HDZ samo zato što je bolje trgovao.

Sličnim merkantilističkim metodama HDZ-ova je vlast u Karlovcu nastavila raditi i u godinama koje su slijedile.

Franjo Capan

6

Postavljanje stranačkih podobnika na sve javne funkcije smatra se manje-više normalnim i u drugim sredinama. No u Karlovcu se otišlo dotle da se posjedovanje stranačke iskaznice vladajuće partije pokazalo presudnim uvjetom za dobivanje ili zadržavanje posla u bilo kojoj ustanovi koja bi na ovaj ili onaj način bila vezana uz proračun.

Posmicani su uglavnom svi nehadezeovski ravnatelji škola, dok su na njihova mjesta postavljeni podobniji kadrovi. Na mjesto direktora lokalne radijske postaje koja se nalazi u vlasništvu Grada, primjerice, postavljen je dotadašnji politički tajnik lokalnog HDZ-a iako je jedina njegova stručna referenca bila valjda ta što je u životu znao poslušati radio.

Sličnih bi se primjera dalo nabrajati unedogled, no puno je važnije to da se na sličan način kadroviralo čak i kod takozvanih običnih radnih mjesta. Samo u gradskoj upravi te tvrtkama i ustanovama koje se direktno nalaze na proračunskim jaslama u tri je godine zaposleno više od 120 ljudi, pri čemu se nehadezeovci mogu nabrojiti na prste jedne ruke.

Sistem "iz HDZ-a na posao" koji fino parafrazira nekad razvikani program "S faksa na posao" vladajuća je stranka vjerojatno nesvjesno i sama priznala kroz dva događaja prije lanjskih parlamentarnih izbora.

Prvi je bio kad je uoči izbora porast vlastite popularnosti pokušala pokazati kroz javno predstavljanje sedamdeset novih visokoobrazovanih mladih članova u jednom karlovačkom restoranu. U gotovo komičnoj situaciji, pred novinarima su prodefilirali brojni ravnatelji, profesori, liječnici, kustosi muzeja, zaposlenici kazališta i slični kadrovi. Svi su u isti čas posve slučajno osjetili masovni poriv za uključenjem u politiku. I to bez ikakve prisile, kako se tamo javno pohvalio predsjednik lokalnog HDZ-a.

Drugi se događaj zbio u finišu predizborne kampanje kad je u Ozlju gostovala vrhuška HDZ-a na čelu s Ivom Sanaderom. Kako bi se izbjegla neugodna mogućnost da u gradu kojim ne vlada HDZ budućeg premijera ne dočeka razdragano mnoštvo simpatizera, iz Karlovca je organiziran dolazak autobusa stranačkih aktivista. Ali ne bilo kakvih aktivista.

Sa zastavicama u rukama i plavim jaknama HDZ-a Sanadera je tamo dočekalo pedesetak gradskih i županijskih pročelnika, direktora gradskih tvrtki, ravnatelja ustanova i škola te drugih javnih dužnosnika. Priča je, doduše, na kraju ispala i

6

pomalo neugodna kad su se mediji dosjetili da su svi oni u vrijeme dok su agitirali za HDZ morali biti na svojim radnim mjestima. Za koja im plaću, nota bene, daju svi porezni obveznici, a ne samo članovi njihove stranke.

Nepotizam i stranačko kadroviranje koji su od 2005. do 2008. godine obilježili HDZ-ovu vladavinu u Karlovcu mogli bi imati zanimljivu implikaciju. Dođe li, naime, na nekom od idućih izbora do promjene vlasti, ona će biti samo kozmetičke prirode. HDZ je u gradskoj upravi i svim drugim bitnim institucijama instalirao i zaposlio svoje kadrove. Tako razgranata infrastruktura ljudi od povjerenja jamči da će faktički vladati čak i ako mu birači uskrate povjerenje. Koliko će nekoj novoj garnituri značiti formalna vlast ukoliko sve što je namjerila mora provesti s punom košarom kukavičjih jaja na leđima? Vjerojatno ne baš puno.

IZJAVE

Sanja Katić

FRANJO CAPAN: Ne želim ništa komentirati.

SANJA KATIĆ: Smatram da sam u to vrijeme napravila pravi korak za grad Karlovac i ostajem pri tome. Više ni ne razmišljam puno o tome. Je li mi to pomoglo kod dobivanja radnog mjesta? Radno mjesto na kojem radim adekvatno je mojoj stručnoj spremi. Komentar mogu dati samo moji nadređeni.

Damir Kundić i Vedran Gvožđak

7

O PRITISCIMA NA NOVINARE I UTJECAJU KARLOVAČKIH VLASTI NA MEDIJE U VLASNIŠTVU LOKALNE SAMOUPRAVE

“KONJA TREBA VEZATI TAMO GDJE GAZDA KAŽE”

Pripada li Hrvatska po medijskim slobodama doista tamo negdje u egzotični red zemalja poput Bocvane i Čada, kamo nas u svojim godišnjim izvješćima redovito trpa američka nevladina organizacija Freedom House? Oni uvjereni da Amerikanci mrvicu pretjeruju i da situacija ipak nije toliko crna, sasvim sigurno nikad nisu imali “sreću” raditi u nekoj od medijskih kuća u vlasništvu države ili lokalnih samouprava. “Društvene” medije smatra se najneutralnijim točkama slobode hrvatskog novinarstva. A zašto je tome tako, najbolje je kroz samo par riječi prije nekoliko godina sažeo ondašnji glavni urednik Radio Karlovca, medijske kuće u vlasništvu Grada Karlovca i Karlovačke županije.

- Svi dobro znamo da treba vezati konja tamo gdje gazda kaže - odvratio je mrtavhladan taj medijski djelatnik u jednom intervjuu u kojem je upitan koliki je utjecaj lokalnih vlasti na ono što mu smije ili ne smije otići u eter.

7

Logika jednih i drugih je vrlo prosta. Vlasti dobro znaju da bi ti mediji teško preživjeli bez proračunskih infuzija, pa ignorirajući činjenicu da proračun nije njihova prćija već zajednička kasica svih poreznih obveznika od novinara očekuju da obrađuju samo teme afirmativne po njih. Da budu, dakle, nekritički glasnogovornici njene politike. Novinari su pak prihvatili obrazac ponašanja u kojem im ne smije pasti na pamet ugristi ruku što ih hrani.

Simbioza političkog "gazde" i medijskih "konja", što u više segmenata pripada pod nazivnik sukoba interesa, u Karlovcu funkcionira već godinama. U gradskom, odnosno županijskom vlasništvu tamo se nalaze dvije medijske kuće - spomenuti Radio Karlovac i Karlovački tjednik.

Na pozicije direktora u oba medija instalirani su dugogodišnji kadrovi vladajuće stanke, dok je za urednika Radija postavljen voditelj, koji je dan prije svojeg imenovanja na tu funkciju snimio predizborni spot za HDZ. Prvi medij godišnje se

Vlado Dražić, novinar Radio Karlovca ispred zgrade karlovačkog suda kojem je podnio tužbu nakon kažnjavanja

7

iz proračuna dotira s blizu milijun, drugi s gotovo dva milijuna proračunskih kuna. Koliki se politički utjecaj kupuje za tri milijuna kuna godišnje? Odgovor na to pitanje vjerojatno znaju i oni koji nikad nisu prelistali Tjednik ili poslušali Radio.

Slugansko shvaćanje medija od strane karlovačke vlasti plastično pokazuje nekoliko primjera iz zadnjih godinu-dvije. Prvi je slučaj novčanog kažnjavanja radijskog novinara Vlade Dražića, i to doslovno zato jer se u jednom trenutku usudio izreći vlastito mišljenje. Nesreća je bila u tome što je ono u tom trenutku kolidiralo sa stavovima HDZ-ovog dogradonačelnika Damira Jelića.

Dražić je, naime, u rujnu 2006. godine zajedno s izvjestiteljima ostalih lokalnih medija nazočio Jelićevom prijamu za učenike lokalne Šumarske škole koji su tamo došli predstaviti svoj istraživački projekt na temu nasilja u adolescentskim vezama. U razgovoru s dogradonačelnikom, bivšim prosvjetnim djelatnikom, učenici su uz ostalo primijetili kako se sa sličnim problemima, nažalost, u školi nemaju kome obratiti. On im je na to odvratio kako glavna krivnja za stanje u našem školstvu leži u naslijeđu komunističkog sustava.

Nešto kasnije, u debatu su se na zahtjev Jelića, što je bitno apostrofirati, uključili i prisutni novinari. No baš je to Dražića skupo stajalo.

Javivši se za riječ, nesretni je novinar ustvrdio kako je "prosvjetni sustav u komunizmu imao i jednu dobru stranu jer su tada škole imale psihologe, socijalne radnike i druge stručnjake kojima su se učenici mogli obraćati sa svojim problemima". Složile su se s tim i mentorice učenika i rasprava je ubrzo okončana. No ne i za ego dogradonačelnika, u to vrijeme i predsjednika Skupštine Dražićevog Radija. Samo par dana kasnije, Jelić je složio pismeni dopis Ivanu Mrzljaku, predsjedniku Nadzornog odbora te medijske kuće. Od njega je zatražio, citiramo, "da putem svoje moći i autoriteta utječe na direktora Radio Karlovca da disciplinski i financijski kazni Dražića", jer se ovaj kao novinar "afirmativno izrazio o komunizmu te se direktno suprotstavio njegovom mišljenju".

Ono što je za nesretnika uslijedilo bilo je još veće poniženje od činjenice da je na odresku od plaće idući mjesec dobio pet posto niži iznos. Dražić se, naime, da bi sačuvao radno mjesto morao i javno ispričati Jeliću, te je do kraja svinuvši kralježnicu napisao da mu je "iznimno žao što je tako neprofesionalno postupio i obećao da mu se to neće ponoviti".

Skandaloznije od svega je ispalo očitovanje Jelića nakon što je priča izašla izvan

zidova Radio Karlovca i izazvala osudu cjelokupne javnosti. Pravedajući ispravnost svojeg zahtjeva da se Dražića lupi po prstima, poslao je priopćenje javnosti kako "nikada ne bi tražio kažnjavanje novinara da to nije praksa koju su već doživjeli pojedini djelatnici te medijske kuće". Dakle, takvo što je za novinare tog medija nešto sasvim normalno.

Dražićev poziv upomoć Sindikatu novinara Hrvatske za sobom je izvukao potencijalno još opasniju aferu. Nažalost, nikad do kraja razjašnjenju. Tajnica SNH-a Marinka Boljkovac izjavila je tih dana kako je očitovanje o slučaju zatražila od predsjednika NO-a Radio Karlovca Ivana Mrzljaka, koji joj je pak na upit što se događa odgovorio kako "ne treba vjerovati baš svemu, kako nema pojma kakvi su novinari u Karlovcu i kako u gradskoj upravi postoje debeli dosjei o svakome od njih". Mrzljak se kasnije kleo kako nije mislio ozbiljno, u magistratu su sve hitro demantirali, no rečenica u kojoj su se istovremeni našli pojmovi "novinari" i "dosjei" bila je dovoljan razlog da se digne opravdana bura.

Da se na koji trenutak odmaknemo od Karlovca, podsjetimo na sličan slučaj koji se početkom 2008. godine zbilo četrdesetak kilometara južnije, u Ogulinu. Nebojša Magdić, iskusni novinar tamošnjeg Radio Ogulina, također medija u gradskom vlasništvu, kažnjen je pak skidanjem 20 posto od plaće, uz naznaku da mu u slučaju novog prekršaja slijedi izvanredni otkaz ugovora o radu. U čemu se zapravo sastojao Magdićev prekršaj? Samo u tome što je u prilogu za jutarnje radijske vijesti 24. veljače, zbog neispunjenih obećanja o ulaganjima u Hrvatski olimpijski centar Bjelolasica, kritizirao HDZ-ovog ministra Dragana Primorca te saborskog zastupnika Ivana Vučića.

Slučajeva u kojima je lokalna politika trenirala strogoću na novinarskim leđima u Karlovcu je bilo još. U jednom se od njih u ulozi glavnog aktera opet našao već spomenuti Jelić, koji je u međuvremenu uznapredovao s pozicije dogradonačelnika na onu gradonačelničku. Ovaj put prilično ga je naživcirala činjenica što su novinarka Karlovačkog tjednika i novinar Radio Karlovca sjednicu Gradskog poglavarstva 8. veljače 2008. godine napustili petnaestak minuta prije službenog završetka, nakon što su sami procijenili da nema više javnosti posebno zanimljivih točaka. Jelić je odmah preko pročelnika organizirao kratku telefonsku istragu da vidi jesu li možda novinari otišli na neki drugi događaj. A kad je saznao da su otišli u redakcije, Jelić je u mikrofone preostalih izvjestitelja ustvrdio kako se "radi o teškom bezobrazluku ljudi

o čijim plaćama odlučuje Grad". Obratio se pritom i ostalim poglavarima. - Vidite sada kako se ponašaju ljudi za koje vi odlučujete hoće li ili neće dobiti novac - glasila je nimalo pitijska poruka, koju valjda ne treba posebno prevoditi. Usude li se, naime, ovi novinari još samo jednom samostalno procjenjivati je li neka aktivnost gradskih otaca zanimljiva javnosti ili ne, ostat će bez plaća. Direktori prozvanih novinara, naravno, nisu stali u obranu svojih djelatnika već su se ispričali gradonačelniku, dok je napad umjesto njih osudilo tek Hrvatsko novinarsko društvo. Dosad ispisana nabralica pokazuje ono što s čim se lokalni novinari suočavaju u Karlovcu ukoliko makar nakratko otkažu poslušnost. Na drugoj strani medalje, međutim, još se transparentnije ocrta sukob interesa u kojem se karlovački vlastodršci nalaze utječući na uređivačku politiku "svojih" medijskih kuća. Bilo je to kasnog ljeta 2007. godine. Koji mjesec kasnije održavali su se parlamentarni izbori, a HDZ-ova je vlast shvatila da u Karlovcu pod svojom kontrolom nema nijedan od postojećih dnevnih listova. Proračunskim je novcem stoga odlučila napraviti vlastite novine, u čiju su redakciju zaposleni isključivo novinari bliski vladajućoj stranci, a dio je i direktno regrutiran iz redova Mladeži HDZ-a.

List naziva "KA dnevnik" pokrenut je uz velika ulaganja u okviru gubitaškog Karlovačkog tjednika s, kako se brzo pokazalo, samo jednim ciljem - da se u njemu objavljuju hvalospjevi o predizbornim svečanostima vladajuće stranke. I naravno, da se usput difamiraju politički protivnici. Tako su ostali upamćeni tekstovi, objavljeni nekoliko dana prije izbora, u kojima je SDP-ova saborska zastupnica Milanka Opačić optužena da je ranih devedesetih radila kao tajnica Jovana Raškovića u SAO Krajini, a šef lokalnog HNS-a Nikola Vuljanić da je u bivšem sistemu bio konfident Udbe. Problem je ipak nastao kada se vidjelo da se "KA dnevnik" na kioscima prodaje u svega nekoliko desetaka primjeraka. Remitendu se pokušavalo smanjiti dirigiranom prodajom drugim tvrtkama u vlasništvu Grada, od kojih je svaka morala kupiti određeni broj primjeraka. No uzalud.

Vlast je brzo nakon izbora shvatila da joj se plaćanje samoreklame u novinama koje malo tko čita - ne isplati. "KA dnevnik" je par mjeseci nakon izbora ugašen uz još uvijek nepoznate proračunske gubitke koji su iza njega ostali. Oporba tvrdi kako se radi o čak dva i pol ulupana proračunska milijuna. Po verziji vlasti pak, radi se o "samo" 800 tisuća kuna.

Sporni "KA dnevnik" izlazio je pod okriljem gubitaškog Karlovačkog tjednika, firme u vlasništvu Grada Karlovca

IZJAVA

VLADO DRAŽIĆ: Moj je slučaj bio dio plana HDZ-ovog etničkog čišćenja na Radio Karlovcu koje se provodi od 1990. godine. Nakon zadnjeg incidenta s dijagnozom teške depresije završio sam na bolovanju i to je rezultat kontinuiranog "mobbinga" koji sam proživljavao. Zašto sam se našao na piku? Dijelom zato što sam Srbin, a dijelom i zbog toga što sam godinama bio glavni sindikalac Radija.

Damir Kundić i Vedran Gvoždak

VARAŽDINSKI TRIPTIH

1.

Čelnik HSLS-a Ivan Čehok, varaždinski gradonačelnik od 2001. godine te saborski zastupnik također u dva mandata, ali počevši od 2003. godine, među rijetkim je istaknutijim hrvatskim dužnosnicima za koje se utvrđivalo jesu li bili u sukobu interesa, a još rjeđim za koje se to radilo u više navrata. Naime, pred Povjerenstvom za odlučivanje o sukobu interesa taj doktor humanističkih znanosti i autor više udžbenika s područja etike našao se zbog tri slučaja.

Prvi se odnosio na njegovo putovanje u Kanadu na trošak ABC Group, potencijalnog ulagača, koji je potaknuo varaždinski SDP.

- SDP se već šest mjeseci služi atmosferom pritiska, ucjenama i medijskim linčom kojemu sam izložen jer se pokušava srušiti aktualna gradska vlast. Potvrđuje to i priča o putovanju u Kanadu. SDP laže kad tvrdi da su moja i županova supruga putovale u Kanadu na račun kanadske tvrtke ABC Group kako bi im ponudili bolje uvjete. To nije točno. Uvjeti su davno dogovoreni, a supruga je platila svoju kartu – uvjeravao je početkom 2004. godine Čehok varaždinsku i hrvatsku javnost, odgovarajući na primjedbe SDP-a glede plaćanja troškova prekooceanskog putovanja kod stranog investitora koji nikada nije realizirao najavljeno ulaganje u Varaždinu.

Dok je Čehok govorio da bi opet putovao svijetom na poziv investitora, ali tek kad su definirani uvjeti posla, predsjednik Povjerenstva Josip Leko iznio je stav da je takvim putovanjem Čehok prekršio Zakon o sprječavanju sukoba interesa. Naime, članak 8, stavak 1 navodi sljedeće: „Darom u smislu ovog Zakona smatra se novac, stvari bez obzira na njihovu vrijednost, prava i usluge dane bez naknade koje dužnosnika dovode ili mogu dovesti u odnos zavisnosti ili kod njega stvaraju obvezu prema darovatelju“; a stavak 3 veli da „dužnosnik smije zadržati samo dar simbolične vrijednosti i to najviše u vrijednosti do 500 kuna od istog darovatelja“.

Međutim, odluka Povjerenstva u vezi putovanja, kako je objašnjavao Leko na konferenciji za novinare održane potkraj 2005. godine, bila je samo „načelne

8

prirode, budući da se odustalo od postupka jer je Povjerenstvo u ranijem sazivu o tome već raspravljalo na Čehokov zahtjev“.

Za članove Povjerenstva bila je dvojbena i naknada od tri tisuće kuna koju je Čehok primao kao gradonačelnik. Tvrdili su naime da za to nema pravo. Naime, osim te naknade, Čehok je primao zastupničku plaću, pa je upozoreno na kršenje članka 10, stavak 3 Zakona o sprječavanju sukoba interesa koji veli da „za vrijeme obnašanja javne dužnosti dužnosnici mogu stjecati prihode po osnovi autorskih i patentnih i sličnih prava intelektualnog i industrijskog vlasništva“.

Leko je upozorio da će Povjerenstvo, ukoliko Čehok u roku od osam dana ne odustane od sporne naknade, u Gradskom vijeću Varaždina potaknuti raspravu o njegovoj odgovornosti. To se, međutim, nije dogodilo jer je Čehok najavio da će prestati primati gradonačelničku naknadu, napominjući da Povjerenstvo nema pravo tumačiti tko ima pravo na naknadu, nego to može činiti nadležni saborski Odbor za Ustav i Poslovnik kojemu će se obratiti.

Treći, ujedno i najpoznatiji slučaj sukoba interesa koji je povezan s Čehokom odnosi se na kupnju privatnih zemljišta na području Ribnjak od Grada Varaždina iz travnja 2004. godine.

- Povjerenstvo smatra da je Čehok bio u sukobu interesa i jer je pri kupnji zemljišta pogodovao osobi s kojom je interesno povezan. Naime, Grad Varaždin je od privatnika kupio četiri parcele, s tim da su tri osobe za metar četvorni dobile po 20 eura, a četvrta 35 eura. Radilo se o supruzi čelnika varaždinske Gospodarske komore, koji je Čehoka zamijenio u Nadzornom odboru varaždinske Slobodne zone – rekao je u studenom 2005. Josip Leko, tadašnji predsjednik Povjerenstva koje je odluku donijelo jednoglasno.

Leko je upozorio da je kupnjom zemljišta prekršen članak 1, stavak 2, koji veli da je „sukob interesa situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom ili kad privatni interes utječe ili može utjecati na nepristranost dužnosnika u obavljanju javne dužnosti“. Naime članak 3, stavak 3 upozorava da „dužnosnici ne smiju koristiti javnu dužnost za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana“, dok se u čl. 4 veli da su „vezane osobe bračni ili izvanbračni drug dužnosnika..., te ostale osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s dužnosnikom“. Isto tako članovi Povjerenstva su upozorili da članak 6 veli kako

8

je „dužnosnicima zabranjeno postupati na sljedeći način: ...i) na koji drugi način koristiti položaj dužnosnika utjecanjem na odluku zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti kako bi postigli osobni probitak ili probitak povezane osobe, neku povlasticu ili pravo, sklopili pravni posao ili na drugi način interesno pogodovali sebi ili drugoj povezanoj osobi“.

Ističući da mu je savjest čista u vezi sva tri slučaja, Čehok je za spornu kupnju zemljišta rekao da se ni za to ne osjeća krivim.

- To je jedan od najboljih poslova koje je sklopio Grad Varaždin, a lokalna samouprava ni po kojem zakonu ne može izvestiti vlasnika zemljišta, pa smo bili prisiljeni platiti koliko je ta obitelj tražila. Cijenu diktiraju tržišni uvjeti, državna revizija nije našla ništa spornoga u toj kupovini, a odluku je jednoglasno donijelo devet članova Poglavarstva i po tome su svi bili u sukobu interesa. Uostalom, niti sam pregovarao o cijeni zemljišta, niti sam znao čija je parcela, niti sam pogodio toj osobi koju nikada nisam vidio – upozorio je Čehok, koji se dvaput žalio Upravnom sudu zbog zaključaka Povjerenstva u vezi kupnje zemljišta na Ribnjaku jer ih je smatrao pogrešnim.

ČEHOKOVE ŽALBE

Upravni sud uvažio je u ožujku 2006. prvi Čehokov zahtjev za zaštitu Ustavom zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda, a u vezi zaključka Povjerenstva. U rješenju je, uz ostalo, upozorio Povjerenstvo da treba dokazati sukob interesa, odnosno Čehokovu osobnu interesnu povezanost s vlasnicom jedne parcele i njezinim suprugom. Upravo zbog toga ponovljen je postupak kupoprodaje zemljišta pred Povjerenstvom koje je ponovno zaključilo da je Čehok bio u sukobu interesa.

- To ni sada, kao ni lani nije bilo utvrđeno jer je razina te povezanosti manja od, primjerice, one s poljoprivrednicima kojima je Grad Varaždin dao u zakup poljoprivredno zemljište ili pak s varaždinskim FOI-om, gdje sam bio profesor, a koji je nedavno bez problema dobio objekt od Grada – rekao je Čehok u kolovozu 2006. godine.

Problematika prodaje zemljišta na Ribnjaku, koje je trebala kupiti kanadska ABC Grupa, našla se na dvije sjednice varaždinskog Gradskog poglavarstva, i to održane u istom danu 27. travnja 2004.

- Povjerenstvo je u krivu kada tvrdi da nije bilo razloga za hitno sazivanje druge

8

sjednice jer je on itekako postojao, što se može vidjeti iz aneksa ugovora s ABC Grupom u kojem je produljen krajnji rok rješavanja imovinskih pitanja. Članovi Povjerenstva te dokumente nisu vidjeli jer ih nisu ni tražili. Zanemarili su da je jedan kupac isticao da je slično zemljište prije prodao za 40 eura i da neće ni parcelu na Ribnjaku dati jeftinije. Stoga smo tu cijenu mogli prihvatiti ili ne. A prihvatili smo je jer ne samo da nam je zemljište trebalo, nego je cijena bila manja od one koju je utvrdio vještak- isticao je varaždinski gradonačelnik koji označio licemjernim primjedbe na to što je druga sjednica bila zatvorena za javnost jer je to rijetka praksa u Varaždinu, za razliku od Zagreba, gdje je to pravilo.

Čehok je posebno napomenuo da u nadležnosti Povjerenstva nije utvrđivanje nezakonitosti niti statutarnost odluka Gradskog poglavarstva jer za to postoje druga tijela. S tim u vezi izdvaja državnu reviziju koja u otkupu nije našla ništa spornog.

- Zbog svega toga tvrdim da se radi o političkom konstrukciji iza koje stoje pojedinci iz SDP-a, kao što je predsjednik Povjerenstva Josip Leko, koji manipulira članovima. Njima je u interesu da se u Hrvatskoj svi političari pokažu jednako nesposobnim ili sklonim dvojbena potezima – zaključio je Čehok.

PRESUDA UPRAVNOG SUDA

Nakon druge Čehokove žalbe na zaključak Povjerenstva, Upravni sud je u lipnju 2007. godine u cijelosti odbio njegov zahtjev za zaštitu zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda. Zbog čega, vidljivo je iz dijela obrazloženja koje integralno donosimo.

- Iz podataka u spisu predmeta vidljivo je da M. C. iz V. i V. C. iz V. nisu prihvatili naprijed navedenu ponudu za otkup zemljišta po cijeni od 20,00 € po m², kako im je nuđeno u ponudi od 22. ožujka 2004. godine, pa je nakon neprihvatanja ponude, kao što je to iz spisa predmeta vidljivo, Upravni odjel za komunalne djelatnosti u uređenje prostora Grada V. svojim dopisom, klasa: 940-01-04/01/8, ur. broj: 2186-01-06-04-5 od 26. travnja 2004. godine uputio poziv M. C. u vezi otkupa zemljišta. Iz sadržaja tog dopisa vidljivo je da M. C. nije prihvatio otkup zemljišta po cijeni od 20,00 € po m², već je zatražio 30,00 € po m², pa ga se u tom dopisu obavještava da njegova ponuda nije prihvatljiva, već se i dalje nudi iznos od 20,00 € po m², te ga se poziva da u vezi otkupa zemljišta pristupi u navedeni Odjel 3. svibnja 2004. godine. Navedeni Upravni odjel Grada V. je istog dana, tj. 26. travnja 2004. godine pozvao

i V. C. da 3. svibnja 2004. godine pristupi u taj Odjel u vezi s otkupom zemljišta. Međutim, kao što je iz spisa predmeta vidljivo, poziv imenovanoj upućen je 23. travnja 2004. godine i iz Ureda gradonačelnika Grada V., a poziv je potpisan po zamjeniku gradonačelnika Z. H., dipl. iur. U tom dopisu imenovana se poziva da prihvati cijenu od 20,00 € po m², ali se istovremeno navodi i to kako postoje i druge mogućnosti, npr. zamjena zemljišta između imenovane i Grada V., pa ju se poziva da se javi djelatnicima Odjela za komunalne djelatnosti i uređenje prostora Grada V.. U spisu predmeta nalazi se preslik podneska V. C. upućen gradonačelniku Grada V., a zaprimljen 23. travnja 2004. godine, iz kojeg podneska proizlazi da imenovana ne prihvaća cijenu od 20,00 €, već obavještava da za prodaju zemljišta na lokaciji „R.“ traži 40,00 € po m².

O ponudama M. C. i V. C. za otkup predmetnog zemljišta, kao što je iz spisa predmeta vidljivo, a što navodi i Povjerenstvo u obrazloženju osporene Odluke, raspravljano je na 55. Sjednici Gradskog poglavarstva Grada V., održanoj 27. travnja 2004. godine. Iako je raspolagalo podatkom da M. C. traži 30,00 € po m², Gradsko poglavarstvo je na navedenoj Sjednici donijelo zaključak da se ne prihvati njegova ponuda, već je utvrđena otkupna cijena za njegovo zemljište u iznosu od 20,00 € po m², kao i za ostale dvije vlasnice (M. L. i D. M.), dok je na istoj sjednici donesen zaključak kojim se Gradsko poglavarstvo suglasilo da otkupna cijena zemljišta V. C. iznosi 35,00 € po m², te je zadužilo Upravni odjel za komunalne djelatnosti i uređenje prostora za provođenje zaključka.

Nakon što je na navedenoj Sjednici Gradskog poglavarstva donesen zaključak kojim se Gradsko poglavarstvo suglasilo da kupoprodajna cijena zemljišta V. C. iznosi 35,00 € po m² te zadužilo Upravni odjel za komunalne djelatnosti i uređenje prostora za provođenje zaključka, iz službene zabilješke koja se nalazi u spisu predmeta vidljivo je da je istog dana, nakon održane sjednice Gradskog poglavarstva, na poziv gradonačelnika Grada Varaždina, tj. podnositelja zahtjeva sazvan sastanak članova Gradskog poglavarstva na kojem je gradonačelnik upoznao članove Gradskog poglavarstva da je gospodin M. C. prihvatio cijenu od 20,00 € po m², dok V. C. nije prihvatila predloženu cijenu od 35,00 € po m², već traži isključivo ponuđenu cijenu do 40,00 € po m². U toj službenoj zabilješci navedeno je da su se zbog hitne potrebe kompletiranja prostora u gospodarskoj zoni „R.“ članovi Gradskog poglavarstva složili da prihvate ponudu V. C. od 40,00 € po m². Nakon čega je s imenovanom i

8

zaključen kupoprodajni ugovor 11. kolovoza 2004. godine i kupoprodajna cijena utvrđena u iznosu od 40,00 € po m².

Iz svega naprijed izloženog, i po ocjeni ovog Suda proizlazi da postupak otkupa zemljišta V. C., čije je zemljište otkupljeno po cijeni od 40,00 € po m², nije proveden na isti način kao i otkup zemljišta ostalih vlasnika u zoni „R.“ od kojih je zemljište otkupljeno po cijeni od 20,00 € po m².

S obzirom da je različitim postupanjem kod otkupa zemljišta V. C. dovedena u povoljniji položaj u odnosu na ostale vlasnike predmetnog zemljišta, a imajući u vidu da je u takav položaj imenovana dovedena i ponašanjem podnositelja zahtjeva, ne samo kao člana kolektivnog tijela koje odlučuje o otkupu zemljišta, već i kao predsjednika tog tijela koji je osobno sazvao poseban sastanak članova Gradskog poglavarstva, na kojem je utvrđena cijena viša od cijene utvrđene na Sjednici Gradskog poglavarstva, Povjerenstvo je imalo osnova zaključiti da je takvim ponašanjem podnositelj zahtjeva došao u sukob interesa jer je kao dužnosnik interesno pogodio prijašnjoj vlasnici zemljišta V. C. koja se, prema svim okolnostima koje je Povjerenstvo navelo u obrazloženju osporene odluke, opravdano može smatrati interesno povezanom osobom s podnositeljem zahtjeva, a koje obrazloženje ovaj sud u cijelosti prihvaća – stoji u presudi Upravnog suda kojom je odbijena druga žalba Čehoka.

Nakon primitka ovog rješenja, Čehok je kratko izjavio da poštuje odluku Upravnog suda, ali se i dalje ne osjeća krivim. Vjerojatno sukladno tom stavu, odluka Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa nije o njegovom trošku objavljena u Službenom vjesniku Grada Varaždina, iako je to bila obveza.

2.

Uz Ivana Čehoka, prema mišljenju članova Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, još jedan se varaždinski dužnosnik našao u nedopuštenoj situaciji, odnosno u situaciji kada je pogodio ili mogao pogodovati sebi ili bliskim osobama. Riječ je o aktualnom predsjedniku HNS-a te donedavnom varaždinskom županu i ranijem saborskom zastupniku Radimiru Čačiću.

Kao i njegov donedavni lokalni koalicijski partner, Čačić je također više puta

prijavljen Povjerenstvu. Točnije, dvaput. Dok se posljednja prijava o favoriziranju svoje tvrtke u poslovima projektiranja i gradnje školskih objekata u sklopu javno-privatnog partnerstva tek razmatra, raniji slučaj je riješen. Naime, Povjerenstvo je u prosincu 2006. godine jednoglasno zaključilo da je bio u sukobu interesa dok je obnašao dužnost ministra za javne radove, obnovu i graditeljstvo jer je u to vrijeme prekršio četiri članka Zakona o sprečavanju sukoba interesa.

- Čačić je ostvario utjecaj na dodjelu poslova u tom ministarstvu tvrtkama s kojima je interesno povezan - istaknuo je na tom prigodnom sazvanoj konferenciji za novinare Josip Leko, predsjednik Povjerenstva, predstavljajući zaključak tog tijela i razloge na temelju kojih je donijet.

U vrijeme dok je bio ministar, bivši varaždinski župan obnašao je i dužnost predsjednika Upravnog vijeća državne Agencije za pravni promet i posredovanje nekretnina koja je, uz ostalo, temeljem **Zakona o društveno poticanoj stanogradnji**, nositelj investitorskih poslova u vezi s gradnjom i prodajom stanova iz programa POS-a. Međutim, kako je utvrdilo Povjerenstvo, nedugo nakon što je Čačić postao ministar, između APN-a i „njegovog“ Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo sklopljen je sporazum kojim su zakonom utvrđene ovlasti oko POS-a s te agencije prenijete na ministarstvo, odnosno na Upravu za stanogradnju na čelu s pomoćnicom ministra Alenkom Košiša Čičin-Šain.

- Iako je APN-ova nadležnost nad POS-om utvrđena zakonom koji je u Saboru predložilo upravo Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo, ovlasti su se sporazumom prebacile u ministarstvo, nakon čega je ono s tvrtkama iz Coning Grupe sklopilo 12 ugovora o gradnji stanova iz POS-a vrijednih 132 milijuna kuna - ustvrdili su u Povjerenstvu, ističući kako je teško zamisliti da prijenos ovlasti nije utjecao ili mogao utjecati na sklapanje ugovora.

Čačićev utjecaj ili mogući utjecaj na dodjelu poslova navodio se ključnim razlogom za to što je prozvan za sukob interesa. Osim toga, u Povjerenstvu su upozorili da ni oni, kao ni Povjerenstvo za provedbu javnih natječaja, nisu bili obaviješteni o tome da su interesno povezane s ministrom tvrtke koje se natječu za poslove ministarstva, iako je to prema zakonu trebao učiniti Čačić ili odvjetnički ured na koji je prenio upravljanje tvrtki u kojima je imao udjele. To su, međutim, članovi Povjerenstva ocijenili manjim „grijehom“, baš kao i varaždinski župan koji je na svoj način protumačio njihov zaključak.

8

- Drago mi je što nikome nije palo na pamet da me optuži za pogodovanje svojim tvrtkama, a konstatacija natječajne komisije da nisu znali da Coning nema nikakve veze sa mnom, ako nije glupa - onda je smiješna - rekao je Čačić, ne objašnjavajući na temelju čega je tvrdi da nije prozvan za (moguće) pogodovanje kada to jasno proizlazi kako iz Lekinog istupa, tako i zaključaka.

Dok je ključni propust „preskočio“, tijekom komentiranja zaključka Povjerenstva Čačić se detaljno osvrtao samo na spomenuti „mali“ propust - neobavješćavanje o svojoj povezanosti s poduzećima.

- Zaključak da sam u sukobu interesa Povjerenstva je donijelo nakon što sam zahtjev za njegovo očitovanje podnio prije tri godine. Kriv sam za sukob interesa jer zakon nalaže da ukoliko povjerenik kojem se povjeri upravljanje dionicama propusti izvijestiti povjerenstvo da je prijenos izvršen, to treba učiniti dužnosnik koji je odgovoran za propust povjerenika - rekao je varaždinski župan, kratko navodeći da je taj propust samo jedna od desetak točaka koje su razmatrali članovi Povjerenstva u njegovom slučaju, kao što je pogodovanje tvrtkama, nezakonito sklapanje ugovora i nepoštivanje procedure u natječajima.

Prema Čačićevim riječima, problem neprijavlivanja prijenosa vlasništva nastao je jer 2003. godine, kada su sklopljeni svi ugovori o POS-u s tvrtkama iz Coning Grupe, nije postojalo Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, koji je osnovano 2004. godine. Čačić je također upozorio da to što je prenio svoje vlasništvo na druge osobe znači da se ne radi samo o povjereniku, već o vlasniku, i da je to trebao prijaviti.

- Ukoliko sam ipak kriv za takav propust, priznat ću ga. No to je sve bedastoća, farsa i sramota za ovu državu - ustvrdio je Čačić, dodajući da zaključak Povjerenstva, usprkos obvezi, neće objaviti u službenom glasilu Varaždinske županije, već će podnijeti tužbu.

- Ja bih kao kaznu trebao objaviti zaključak? Povjerenstvo ću morati tužiti Upravnom sudu, čisto iz pristojnosti. Nije da to meni nešto znači, već ću ih tužiti da ih naučim pameti - zaključio je varaždinski župan u svom stilu.

ČAČIĆEVA ŽALBA

Kako je Čačić najavio, tako je i bilo. Usprkos zakonskoj obvezi, zaključak Povjerenstva nije nikada objavljen u Službenom listu Varaždinske županije, a zbog njih je Upravnom sudu uputio zahtjev za zaštitu Ustavom zajamčenih ljudskih prava

i temeljnih sloboda. U njemu je naveo da je Povjerenstvo svoju odluku donijelo na temelju rezultata rada Istražnog povjerenstva Hrvatskog sabora i nalaza sudskog vještaka kojeg je angažiralo to isto Povjerenstvo, a da to tijelo nije provodilo posebne dokaze. Ukazao je također da se u odluci ne navodi niti jedan konkretan ugovor koji bi bio sklopljen pod njegovim utjecajem ili posredovanjem, kao niti jedna konkretna radnja s kojom bi koristio svoj položaj ministra za osobni probitak. Uz to, istaknuo je da su svi ugovori, osim zadnja četiri za koje se u nalazu vještaka tvrdi da su ugovoreni s određenim pravnim subjektom, navodno povezanim s podnositeljem zahtjeva od Ministarstva, sklopljeni prije nego što je stupio na snagu Zakon o sprječavanju sukoba interesa, pa stoga proizlazi da tim radnjama jednostavno nije mogao povrijediti zakon koji u to vrijeme nije još bio donesen.

Upravni sud RH je početkom 2008. godine djelomično uvažio zahtjev Radimira Čačića za zaštitu Ustavom zajamčenog prava i slobode čovjeka i građanina, a protiv odluke Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa. Poništene su druga i treća točka odluke Povjerenstva. U drugoj točki navodilo se da je Čačić bio u sukobu interesa jer njegov povjerenik nije ispunio obvezu izvješćivanja Povjerenstva o stupanju u poslovni odnos s ministarstvom, za što odgovara i dužnosnik. To je osporeno jer je Povjerenstvo ustrojeno 4. veljače 2004., odnosno nakon što je Čačić prestao biti ministar. Sud je poništio i treću točku koja se odnosi na drugu točku, a prema kojoj je odluku Povjerenstva Čačić dužan objaviti o svom trošku u službenom glasilu Varaždinske županije.

Međutim, Čačićev je zahtjev u vezi prve, ujedno i glavne točke, odbijen.

U prvoj točki Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa zaključilo je da se Čačić nalazio u sukobu interesa dok je bio ministar javnih radova, obnove i graditeljstva, te predsjednik Upravnog vijeća Agencije za promet nekretnina (APN), jer je utjecao ili mogao utjecati na dobivanje poslova trgovačkih društava koja su s njim interesno povezana.

Naime, kako je utvrdilo Povjerenstvo, nedugo nakon što je Čačić postao ministar, između APN-a i ministarstva sklopljen je sporazum kojim su zakonom utvrđene ovlasti oko POS-a s te agencije prenijete na ministarstvo, odnosno na Upravu za stanogradnju. Ona je, nakon stupanja na snagu Zakona o sprječavanju sukoba interesa 24. listopada pa do 23. prosinca 2003., kada je Čačić prestao biti ministar,

8

sklopila s Coning inženjeringom pet ugovora o građenju i sedam ugovora o obavljanju stručnog nadzora i konzaltingu u razdoblju od 4. do 21. studenog 2003. godine. Ukupna vrijednost ovih poslova, koje je dobila ova varaždinska tvrtka, za koju je utvrđeno da je u većinskom vlasništvu Čačića i supruge, bila je 132,004.223 kuna s PDV-om.

- Kod takvog stanja stvari sud ocjenjuje da je Povjerenstvo donijelo pravilnu odluku o postojanju sukoba interesa dužnosnika Radimir Čačića - zaključuje se u presudi Upravnog suda, koji je time stalo na stranu Povjerenstva, iako ono nije utvrdilo Čačićev konkretan osobni probitak.

Sud se time priklonio stavu Povjerenstva koje ističe da Čačić pogrešno tumači zakon zahtijevajući da se utvrdi ostvareni osobni probitak, odnosno ostvareni interes kao preduvjet za postojanje situacije sukoba interesa. No to, prema njima, nije nužno.

- Sukob interesa je okolnost u kojoj privatni interes utječe ili može utjecati na nepristranost dužnosnika u obavljanju javne dužnosti. Dakle, nije nužno dokazivanje postojanja ostvarenog materijalnog interesa, već postojanje privatnog interesa, konkretno interesa dužnosnika da tvrtke interesno povezane s dužnosnikom dobiju poslove u postupku javne nabave, koji djelatno ili potencijalno utječe na dužnosnikovu nepristranost kao javne osobe – upozoreno je u presudi Upravnog suda RH.

Međutim, usprkos odbijanju žalbe, odluka Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa nije objavljena u Službenom vjesniku Varaždinske županije.

3.

BEZ PRAVOG ODJEKA I POSLJEDICA

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa utvrdilo je nedopuštene situacije dvojice istaknutih varaždinskih političara, Ivana Čehoka i Radimira Čačića, što je potvrdio i Upravni suda upozoravajući na obvezu objavljivanja zaključaka u službenim glasilima o njihovom trošku. Međutim, zaključci Povjerenstva nisu nikada objavljeni ne samo u Službenom vjesniku Varaždinske županije, odnosno

8

Grada Varaždina, nego nisu naišli na primjereno mjesto u medijima, osobito onim varaždinskim s najduljom tradicijom izlaženja, odnosno emitiranja. U najboljem je slučaju u potonjima sukob između njihovog privatnog i javnog interesa političara dobio prostor na razini vijesti, odnosno kraćeg izvještaja o zaključcima Povjerenstva. Nasuprot tome, noviji varaždinski mediji u isključivo privatnom vlasništvu otvorenije su prišli slučajevima sukoba interesa kako u vrijeme dok još nisu bili poznati kao takvi, tako i nakon odluke Povjerenstva. Je li to slučajno?

Zbog opsežnosti zaključaka uistinu je teško očekivati njihovo cjelovito prezentiranje u medijima. Međutim, ne samo da je na lokalnoj razini izostala primjerena prezentacija suštine njihovih slučajeva, nego su izostala i bilo kakva istraživanja i utvrđivanja svih okolnosti spornih slučajeva i njihovih mogućih posljedica, a nije bilo ni razgovora ni komentara na tu temu, izuzmu li se osvrti političara i njima sklonih urednika lokalnih medija koji su sukob interesa vidjeli samo kao plod političke konstrukcije, baš kao i njegovi akteri. Sukladno tome, izostala je i široka javna rasprava te utvrđivanje moguće političke odgovornosti, a u dijelu javnosti ostala je sumnja i podozrenje prema medijima, političarima i institucijama pravne države. Otkad postoji takav „zaštitnički“ i/ili „prešućujući“ stav prema sukobu interesa dvaju političara u najstarijim varaždinskim medijima, a koji je doveo do njihovog svojevrsnog pomilovanja i javne rehabilitacije? Je li to posljedica slobodnog uvjerenja novinara i urednika, njihovog nerazumijevanja sukoba interesa, ili logična posljedica okolnosti u kojima djeluju?

Odgovore na ova pitanja najbolje bi, naravno, bilo prvo potražiti kod nakladnika najstarijih varaždinskih tiskanih i elektroničkih medija. Upravo to je i učinjeno u rujnu 2008. godine, kada je na njihove adrese upućeno nekoliko pitanja. Tako su uz ostalo zamoljeni za preslike najreprezentativnijih priloga o sukobima interesa Radimira Čačića, odnosno Ivana Čehoka, ukoliko su o tim slučajevima uopće nešto donosili. Isto tako zanimao nas je i odgovor na pitanje jesu li njihovi mediji upozoravali na mogući sukob interesa ili korupciju na županijskoj, odnosno gradskoj razini, te u kojim slučajevima.

Odgovore na ta i slična pitanja nismo primili, kao ni na pitanja o vlasničkoj strukturi koja su istovremeno poslana. Naime, zanimalo nas je jesu li u vlasničkoj strukturi tih medija prisutni država, županija, grad ili općina, odnosno jesu li bili i do kada. Također nas je zanimalo dobivaju li mediji neke potpore od županija, gradova ili

općina, odnosno poslovne odnose i u kojem obliku te iznosima. Zanimalo nas je utječe li prisutnost lokalne samouprave u vlasničkoj strukturi medija, odnosno poslovni odnosi s županijom i gradovima, na način izvještavanja o njihovim dužnosnicima. Naime, ova grupa pitanja poslana je zbog toga što su najstariji varaždinski tiskani i elektronički mediji vlasnički (bili) povezani s jedinicama lokalne samouprave, osobito Gradom Varaždinom i Varaždinskom županijom, bilo izravno, bilo preko tvrtki u (su)vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Štoviše, u trenutku otkrića sukoba interesa njihovih dužnosnika kod nekih su jedinice lokalne samouprave imale 100 posto vlasništva. No to nije samo prošlost. Naime, i nakon djelomične privatizacije koja je provedena na „dirigirani“ način, u vlasničkoj strukturi nekih od tih medija Grad Varaždin i Varaždinska županija još uvijek imaju značajan udio, od 20 do 25 posto, pa tako presudno utječu na izbor čelnika medija. O tome kakva je zapravo situacija najbolje možda ipak govori podatak da u nadzornim odborima medija sjedi više političara koji su kandidati za lokalne izbore iduće godine!

Uzme li se u obzir da postoje i druge, prikriivenije veze između takvih medija i lokalne vlasti, logično se postavlja pitanje može li se od njih očekivati otvoreniji, angažiraniji i, na kraju krajeva, pošteniji pristup problematici sukoba interesa ili drugih koruptivnih radnji lokalnih dužnosnika od kojih neki čak vode nadzorne odbore pojedinih medija. Zar u takvim okolnostima nije logičnije očekivati prešućivanje spornih radnji ili čak njihovo

NAGLASAK

Ureda za zdravi razum

Da se u recentnoj hrvatskoj politici doista mogu donositi i zaključci koji su prava ureda za zdravi razum – pobrinuo se 13. srpnja SDP-ov saborski zastupnik Josip Leko, a u svojsvu predsjednika Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa Hrvatskog sabora. Naime, iako je Upravni sud RH odbacio kao neosnovanu i proceduralno pogrešnu prethodnu odluku spomenutog Povjerenstva, prema kojoj je "utvrđeno" da je gradonačelnik Varaždina dr. Ivan Čehok "bio u sukobu interesa u postupku otkupa zemljišta za izgradnju varaždinske Slobodne zone", dotični je gospodin Leko, nakon gotovo godinu dana, ponovno sa svojim glasačima iz Povjerenstva donio - identičnu odluku?!

Sva apsurdnost navedene "Lekine odluke" nije samo u tome što njome de facto dezavuiraju presudu nadležnoga suda, nego još više u tome što u svome "obrazloženju za javnost" ne iznosi ni jedan novi bitni argument za takvu odluku, ali ponavlja gotovo sve – ničim dokazane - političke i netočnosti na kojima su se temeljile i prva i druga (iskonstruirana) odluka Povjerenstva.

Naprotiv, i u svojoj (prvoj) žalbi Upravnom sudu, kao i u svome intervjuu u subotnjem "Vjesniku" (pod jasnim naslovom: "Moj sukob interesa – politička je farsa SDP-a"), a također u svome javnom očitovanju u ovom broju "Varaždinskih vijesti", dr. Čehok argumentirano dokazuje potpunu neutemeljenost, ali i zlonamjernost "optužbi" o svom navodnom sukobu interesa. Stoga čitatelje i upućujem na 4. stranicu našeg lista, gdje on čak i "taksativno" iznosi najvažnije argumente i dokaze.

U zaključku komentara ove očigledne političke farse, kojom se (još jednom) pokušava politički diskreditirati – još prije proljetnih izbora! – po postignutim rezultatima najuspješniji hrvatski gradonačelnik, zgodno je po prvi put javno iznijeti i jednu neprijeopornu činjenicu. Naime, ne samo da dr. Ivan Čehok nije oštetio varaždinski proračun za 39.000 eura (tobože zbog pogodovanja jednog vlasnici pri prodaji njenog zemljišta), već su Poglavarstvo i nadležne službe Grada pod njegovim vodstvom - uštedjele gradskom proračunu točno 76.180 eura u tom otkupu zemljišta od četvero privatnih vlasnika!

P.S. Varaždinci su i na prošlim izborima dali čak 73 posto glasova "Čehokovoj listi", a znat će jednako tako procijeniti i njegove zasluge na predstojećim izborima. A toga se njegovi protivnici, očito, najviše plaše, pa mu zato već sada podmeću. No, "u laži su kratke noge", a "psi laju dok karavane prolaze"!

E. Fija

8

opravdanje? Zar je u takvim okolnostima iznenađujuće da o dvojbenim postupcima prvi (i jedini) progovore novi, potpuno privatni mediji, iako često tehnički inferiorniji, kao što je bio slučaj kod sporne zamjene zemljišta na Ribnjaku. Naime, o njemu je prvi pisao kratkotrajni varaždinski tjednik „Špigl“, iako su i drugi mediji mogli dobiti osnovne informacije jer su se čule na sjednici varaždinskog Gradskog vijeća. No osim „Špigla“ nitko drugi nije krenuo vidjeti o čemu se zapravo radi, baš kao što je samo jedan drugi varaždinski medij objavio razgovor s obitelji kojoj je manje plaćeno zemljište.

GDJE JE IZLAZ?

Dok se na nacionalnoj razini vodi briga da država i njezini dužnosnici budu što manje u vlasničkim strukturama tvrtki, osobito medija, žalosna je činjenica da se lokalna razina potpuno zaboravlja, iako i tu postoje određene zakonske obveze. Tako se može dogoditi da u nadzornom odboru najstarijih tiskanih ili elektroničkih medija u Varaždinskoj županiji i danas, kao i zadnjih desetak godina, i dalje budu župani i gradonačelnici, odnosno njihovi zamjenici i najbliži suradnici! Ova činjenica je još žalosnija ako se uzme u obzir da je slobodu tiska i govora prvi u Hrvatskoj u „Zahtijevanjima naroda“ proklamirao znameniti žitelj Varaždina i njegove okolice Ivan Kukuljević Sakcinski, i to još 1848. godine, dakle, prije 160 godina! Ostavimo povjesničarima da utvrde kako se mogao dogoditi tako strašan korak unatrag, odnosno zašto Varaždin i Varaždinska županija, gdje su prije stotinjak godina izlazile brojne tiskovine, danas imaju svega nekoliko medija, od kojih su oni s najduljom tradicijom pod kapom (lokalne) vlasti. Sada je važnije kako iz takve situacije što prije i kvalitetnije izaći, jer je vidljivo kako takvi mediji nisu „psi čuvari demokracije“, a što se smatra jednom od glavnih funkcija suvremenog novinarstva, od kojeg se očekuje da biračima u pravom svjetlu predstave kandidate za najviše dužnosti, kao i da otvoreno upozore na moguće dvojbene postupke dužnosnika i potaknu „uspavane“ institucije na njihovo temeljito razotkrivanje i procesuiranje. Bez postavljanja (lokalnih) medija na prave temelje, pri čemu je osobito važno „čišćenje“ njihove vlasničke strukture od države, jedinca lokalne samouprave i njihovih tvrtki, slučajevi sukoba interesa na lokalnoj razini ili druga koruptivna djela ne samo da se neće otkrivati, nego će se i dalje prikrivati, čak i opravdavati, čime će se birače dovoditi u zabludu. Kakve sve to ima i može

8

imati društvene te gospodarske posljedice, ne treba trošiti riječi dok nam gotovo svakodnevno stižu kritike iz EU, a na ljestvici korupcije nalazimo se uz bok nekih zemalja za koje obično tvrdimo da su daleko iza nas. Stvarnost je međutim drukčija, barem za sada.

Ivica Kruhoberec

9

PINKLEC NA RAME ...

Razdoblje od jedne godine (rujan 2007. - rujan 2008.), koliko je trajala (i još uvijek traje) zagrebačka sapunica s elementima drame oko Zagrebačkih cesta, podružnice Zagrebačkog holdinga, bilo je dovoljno da zorno oslika kako funkcioniraju gradske tvrtke i gradska uprava u hrvatskoj metropoli. Poput nekog niskobudžetnog videonaslova, i ova priča, koja će prema svim dosadašnjim događajima vjerojatno završiti katastrofalno po policiju, sudstvo, Zagreb i SDP, sadrži scene premlaćivanja, prijetnji i ucjena, pojave lokalnih mafijaša, političkih *spinova* i beskrupuloznih izvankulisnih igara.

Kada je Igor Rađenović, 37-godišnji SDP-ovac, u listopadu prošle godine postavljen na mjesto direktora Zagrebačkih cesta, nitko nije ni pomišljao da će jedan tada nepoznati menadžer izazvati tektonske promjene u Zagrebu. Slobodan Ljubičić, tadašnji predsjednik Zagrebačkog holdinga, i gradonačelnik Milan Bandić Rađenovića su službeno najavili kao spasitelja te podružnice, osobu koja bi konačno trebala razbiti zloglasni mit o najkorumpiranijoj gradskoj tvrtki, što će se kasnije pokazati kao loš *spin* jer novi direktor nikada nije imao podršku dva čelna čovjeka Zagreba. Rađenović je u direktorskoj fotelji zamijenio Ivana Kolarića, ujaka gradonačelnikove supruge, koji je na tu poziciju došao 2000. godine, nekoliko mjeseci nakon što je Bandić postao gradonačelnik. Poznato je kako Kolarić nije imao nikakvu važnost u toj gradskoj tvrtki te da su važne i financijski bitne poteze vukli direktor za financije Slobodan Gracin i tehnički direktor i HSP-ov gradski vijećnik Stipo Čorić. Iako su se u kuloarima upravo toj dvojici na dušu stavljale sve navodne malverzacije i nepravilnosti u toj podružnici, Rađenović je nakon svog dolaska, kako je rekao, želio sve zaboraviti i početi iz početka.

- Tada sam rekao „ne zanima me prošlost već budućnost“. S kompletnim rukovodećim djelom podružnice stoga sam odlučio da ćemo se pridržavati propisanih procedura u poslovanju te naravno zakona. No, ubrzo su iskrsnula dva najveća problema - kooperanti i dobavljači. Ispostavilo se da su Zagrebačke ceste godinama plaćale sve račune kooperanata iako je veći dio njih, gotovo tri četvrtine,

bio nepotpun, što je obično značilo da poslovi uopće nisu obavljani ili je napravljeno nešto drugo što ne stoji na računu - rekao je Rađenović.

Novi direktor se prvo sukobljava s Čorićem, koji uzima bolovanje i odlazi iz tvrtke. Rađenović ubrzo uviđa i drugu veliku malverzaciju, koja je tvrtki odnosila milijune kuna mjesečno. Iako je u ugovorima s dobavljačima stajalo da trebaju robu dovesti Cestama, gradska tvrtka je obično angažirala kooperante da im doveze robu što su ovi, naravno, naplaćivali.

- Iako je Gracin imao ovlasti da samostalno odlučuje o financijskom poslovanju, uočavam kršenje propisanih procedura. Jedino rješenje jest da preuzmem plaćanje računa na sebe i držim se samo jednog pravila - plaćam ih po redu, dok one kojima nedostaje dokumentacija preskačem. Situacija se zahuktava, „visi“ 80 milijuna kuna, nitko od dobavljača ne zove mene. Zovu samo „prijatelji“ i govore da možda pretjerujem, da usporim, stvar je preduboka itd. Paralelno su tu i raznovrsne prijetnje koje uredno prijavljujem policiji. Iako su mi dopustili da smijenim nekoliko nadcestara i zaposlenika u nabavi, pravu podršku od Ljubičića nisam imao. Konačno u siječnju dolazi anonimno pismo Holdingu u kojem se mene teško tereti za seksualno uznemiravanje zaposlenika i financijske malverzacije - rekao je Rađenović.

Bitno je znati da u to vrijeme (početak 2008. godine) javnost ne zna ništa što se događa u Cestama, niti će znati sve do proljeća. Igor Rađenović na temelju tog anonimnog pisma konačno uspijeva u dnevni red Uprave Holdinga uvrstiti problem Zagrebačke ceste. Na sjednici postavlja četiri zahtjeva: traži da u tvrtku uđe Gradski kontrolni ured, da se napravi revizija, nova sistematizacija poslovanja te da se na temelju te anonimne prijave pozove Uskok koji bi trebao istražiti je li doista seksualni manijak kako stoji u pismu. Prva tri zahtjeva prihvaća Ljubičić, odnosno Uprava, dok ulazak Uskoka u podružnicu odbijaju. Iako stanje u tvrtki i odnosi među ljudima postaju sve teži, a 37-godišnji direktor počinje dobivati i anonimne prijetnje s potpisom „Vukovi“, u proljeće Rađenović sam sebe prijavljuje Uskoku zbog čega u tu podružnicu ulaze i inspektori krim-policije. Kako je u travnju Rađenović, uz činjenicu da gradsku tvrtku istražuje krim-policija, u svojim rukama držao i nalaz revizije te nalaz Gradskog kontrolnog ureda u kojima su otkrivene teške malverzacije, postavio je Ljubičiću ultimatum - ili će mu dopustiti da smijeni rukovodeći kadar od pet do deset ljudi ili će dati otkaz.

9

- Ljubičić mi je rekao da mi ne može pomoći, dok je Gracin rekao da ga ne mogu smijeniti jer ga je Bandić postavio, a ne ja. Nekoliko dana kasnije na SDP-ovoj konvenciji Bandić ulazi u predsjedništvo stranke, a šest dana poslije ispred moje zgrade u Travnom dva nepoznata napadača me teško pretuku palicama - rekao je Rađenović.

Tada se cijela priča seli na višu razinu jer se ubrzo umiješala visoka politika. U bolnici Rađenovića posjećuje Zoran Milanović, ali i dvojac Bandić-Ljubičić. Na „noge“ se diže cijela javnost te s medijima traži od policije da pronađu napadače i naručitelje. Njima se pridružuju Bandić i Ljubičić, koji na nekoliko konferencija za novinare daju izjave u kojima se kunu u svoju podršku Rađenoviću. Ipak, odnosi između dvojca i pretučenog direktora se počinju hladiti i tek tada u medije počinju curiti izvankulisne informacije o Rađenovićevoj kalvariji. Iako je javnost ubrzo saznala da je tajnoviti Slobodan Gracin jedan od ljudi koje policija i Rađenović terete za teške malverzacije, Ljubičić i Bandić upravo njega postavljaju za Rađenovićevo zamjenika. Pritisak medija i javnosti se povećava pa Ljubičić ubrzo „skida“ Gracina.

Početak srpnja istraga policije konačno daje rezultata pa se uhićuju Midrag Šimunac i Nikola Presečki, sitni zagrebački kriminalci, što je odalo dojam da bi se uskoro mogli pronaći i organizatori napada. Iz MUP-a u javnost cure informacije kako je Šimunac već na prvom razgovoru s inspektorima priznao da je pretukao Rađenovića za 3000 eura. No, javnost je najviše skandaliziralo to što je Šimunac navodno spomenuo popis ljudi koje je potrebno još pretučiti te diktafon na kojem se može čuti snimka razgovora ljudi koji su sudjelovali u organizaciji i provođenju napada. Tako je Šimunac rekao kako se može čuti razgovor između Stipe Čorića, Slobodana Ljubičića, njega i jednog menadžera. Dok policija neumorno traži oružje napada te istražuje postoje li diktafon i „crna lista“, u javnost izlaze nove skandalozne informacije. Uskok podiže istražni zahtjev protiv Gracina, šefice nabave u Cestama Nade Hećimović i Borisa Videca, direktora male građevinske tvrtke Inter-Ing, sa sumnjom za protuzakonito posredovanje, zlorababu ovlasti i krivotvorenje isprava. Iako je riječ zapravo o nezakonitom financiranju kampanje „Sir i vrhnje“ Nenada Ivankovića, što nije dio Rađenovićeve prijave Uskoku, javnost dobiva još detaljniju sliku poslovanja gradskih stranki i tvrtki. Naime, Hećimović tada priznaje da Ivanković nije jedina stranka koju su Zg ceste financirale, jer su u posljednjih

9

nekoliko godina novčano pomogli i HSP-u, SDP-u, pa i HDZ-u, te dodaje kako joj nije jasno da se jedna „ovako mala stvar“ slomila na nju, a u Zagrebačkim cestama ima puno gorega!

U međuvremenu se Rađenović nakon bolovanja odbija vratiti u Zagrebačke ceste pa ostaje samo izvršni potpredsjednik u Upravi Holdinga. Za to vrijeme Ljubičić i Čorić oštro demantiraju povezanost s premlaćivanjem Rađenovića, a vrh SDP-a s Iblerovog trga čeka još samo jedan gaf Holdinga da Milanu Bandiću otkine Ljubičića, najbližeg suradnika zagrebačkog gradonačelnika. I to se dogodilo kada je u medije konačno procurilo anonimno pismo s početka godine. Naime, Uprava je na službenim stranicama Holdinga objavila anonimno pismo, što je bio okidač Iblerovom trgu pa je Bandić ohrabren podrškom Milanovića uspio ishoditi Ljubičićevu ostavku. Jedna od najtežih političkih i interesnih veza tako je pukla zbog najobičnijeg pisma, a ne zbog sumnji u silne malverzacije Holdinga.

Kako je Bandić ispunio svoj dio dogovora u koji je ulazio i dio da Ljubičića mora zamijeniti SDP-ovac Ivo Čović, bivši šef Uprave HEP-a, Milanović je ubrzo u nekoliko intervjuja stao iza Bandića. Rađenović, „zagrebački Don Quijote“ ostavljen je tako na političkoj vjetrometini. Početkom rujna, u trenucima kada državno odvjetništvo za dvojicu napadača traži samo 16 mjeseci zatvora, kada nema ni naznaka da će se pronaći organizatori napada, kada mu je Milanović zatvorio vrata SDP-a, kada je gotovo cijeli rukovodeći kadar Zagrebačkih cesta ostao na svojim mjestima, Rađenović podnosi ostavku i na mjesto vijećnika u Gradskoj skupštini. Iako u vrijeme pisanja ovog teksta još radi u Upravi Holdinga, priznao nam je kako traži novi posao. U međuvremenu je Županijsko državno odvjetništvo povuklo potez koji je dao nade da priča oko Zagrebačkih cesta ipak neće završiti tragično. U rujnu je podiglo optužni prijedlog protiv više osoba, od kojih su najbitnije Stipo Čorić i Slobodan Ljubičić. Njih dvojicu se tereti da su zlouporabili položaj i ovlasti.

Naime, Rađenović je početkom godine, dok je bio direktor Cesta, otkazao sve ugovore s jednom rent-a-car kućom pa su svi zaposlenici te podružnice, njih dvadesetak, vratili automobile. Čorić, koji je tada bio na bolovanju, odbio je i nakon nekoliko poziva Rađenovića vratiti svoj auto. Tada Rađenović ponovno ulazi u sukob s Ljubičićem, koji traži od njega da auto ostavi Čoriću.

- Imaš krvave oči, imaš krvave oči. Daj čovjeku auto - ponavljao je tih dana Ljubičić Rađenoviću, koji se nije želio povući.

9

Naime, kako u službenom Pravilniku stoji da pravo na službene aute 24 sata imaju samo članovi Uprave i direktori podružnica, dok zaposlenicima pojedine podružnice korištenje auta može odobriti jedino direktor iste podružnice, Rađenović odbija Ljubičićev zahtjev. Konačno, na usmeni zahtjev Ljubičića Rađenović prebacuje ugovor Čorića s rent-a-car kućom na podružnicu Stanogradnja, koja od tada plaća najam auta i Čorićeve troškove. Županijsko državno odvjetništvo stoga tereti dvojac Ljubičić-Čorić da su tim postupkom oštetili Stanogradnju za blizu 30 tisuća kuna.

Na sreću Ljubičića i Čorića u isto vrijeme su u medije dospjeli antikorupcijska akcija Index i premlaćivanje Josipa Galinca, predsjednika Uprave Industrogradnje, zbog čega su optužni prijedlozi pali u drugi plan. Bivšem šefu Holdinga Slobodanu Ljubičiću te ex tehničkom direktoru Cesta Stipi Čoriću to omogućava da se još više zatvore pred medijima pa je osim povremenih izleta gradskih pravnik, koji su zvali novinare i objašnjavali kako je riječ o smiješnoj optužnici, Ljubičića i Čorića bilo jako teško dobiti na telefon, a kamoli ih vidjeti negdje u javnosti. Ta svojevrsna „silenzio stampa“ situacija potrajala je do 26. rujna, kada je održana sjednica Gradske skupštine. Na njoj se pojavio i Čorić kao HSP-ov gradski zastupnik. Iživcirani novinarskim upitima o svojoj imovini i ranije objavljenim tekstovima u kojima se dosta kritički pisalo o njegovoj ulozi u slučaju Zagrebačke ceste, Čorić je u jednom trenutku izgubio živce pa je pred novinarom Jutarnjeg lista dvije novinarke Večernjeg lista i članicu Uprave Holdinga Lidiju Tomić nazvao četničkim kurvicama. Iako se HSP-ov vijećnik ubrzo ispričao, novi šef Holdinga Ivo Čović ga je samo nekoliko dana kasnije suspendirao, a ubrzo je i sam Čorić stavio svoj mandat u Skupštini stranci na raspolaganje.

Konačni ishod afere, koja u trenutku pisanja ovih redaka svakog dana poprima nove dimenzije, još nije poznat.

Unatoč tome može se iščitati nekoliko zaključaka.

- Nalogodavac premlaćivanja Igora Rađenovića još nije pronađen.
- Zoran Milanović, unatoč brojnim aferama Milana Bandića i spektakularnim unutarstranačkim najavama da će ga se riješiti, naposljetku je sklopio pakt sa zagrebačkim gradonačelnikom te kompletni vrh stranke stavio iza njegovog rada.
- Žrtva tog pakta je Igor Rađenović, kojeg je Iblerov trg ostavio na vjetrometini.

9

- Usprkos brojnim sumnjama u najteže oblike korupcije, Slobodan Ljubičić i Stipo Čorić su sa svojih funkcija smijenjeni tek nakon što su javno omalovažavali svoje kolege, odnosno novinare.
- Iako se uz njih vežu netransparentni poslovi teški nekoliko milijuna kuna, protiv njih je dat prijedlog optužnice za samo 30-ak tisuća kuna.
- Financijski direktor Cesta Slobodan Gracin, šefica komercijale te podružnice Nada Hećimović i voditelj čuvarske službe Krešimir Marko Artuković, dakle ljudi protiv kojih su podignuti optužni prijedlozi ili se vode istrage zbog sumnje u korupciju, još uvijek rade u Holdingu.

Hoće li slučaj Zagrebačke ceste završiti katastrofalno po policiju i sudstvo, još nije poznato, iako objema institucijama ne cvjetaju ruže.

Je li pak pakt s Bandićem bio pametan politički potez, pokazat će vrijeme. Naime, već sada su se pojavile spekulacije kako bi premijer Ivo Sanader u proljeće sljedeće godine, nekoliko mjeseci prije lokalnih izbora, mogao „nagovoriti“ Državno odvjetništvo da konačno realizira jednu od mnoštva istraga protiv Bandića. U tom slučaju Milanović ne samo da će izgubiti Zagreb, već bi mogao izgubiti i stranku te potom potonuti s Bandićem. Druga opcija jest da Sanader ponovno žrtvuje Zagreb do predsjedničkih ili parlamentarnih izbora kada bi se također mogla realizirati jedna od 250 kaznenih prijava protiv Bandića.

Ante Milković